

37) Πηλοπλαστική και κατασκευή μοντέλων (5 έως 16 'Ιουλίου, 30 διδακτικές ώρες).

38) Τεχνικές εξετάσεων (12 έως 16 'Ιουλίου, 10 διδακτικές ώρες) : Τα μαθήματα αυτά αναφέρονται στην τεχνική της κατασκευής τούσ αντικειμενικής εξέτασης τών μαθητών στα σχολικά μαθήματα, με ιδιαίτερη έμφασι στον τρόπο της κατασκευής τών ατομικών θεμάτων σε κάθε τούσ, στην όποια μετέχουν όποχρεωτικά και οί άσκούμενοι εκπαιδευτικοί.

39) Νέα ύλικά μέσα για τή διδασκαλία της 'Αγγλικής (19 έως 23 'Ιουλίου).

40) Σύγχρονοι μέθοδοι για τήν διδασκαλία τών Θρησκευτικών (5 έως 9 'Ιουλίου, 10 διδακτικές ώρες).

41) Γενική γνώσι της 'Αγίας Γραφής (5 έως 9 'Ιουλίου, 10 διδακτικές ώρες) : Σκοπός τών μαθημάτων αυτών είναι να δώσουν στους εκπαιδευτικούς Α) βαθμίου και Β) βαθμίου 'Εκπαίδευσης βασικές γνώσεις από τήν 'Αγία Γραφή για τήν καλή διδασκαλία τού μαθήματος.

42) Κατασκευή μοντέλων στο μάθημα τών Μαθηματικών με σύγχρονα ύλικά (12 έως 16 'Ιουλίου, 10 διδακτικές ώρες) : Τα μαθήματα αυτά άφορούν κυρίως τούς εκπαιδευτικούς που διδάσκουν μαθηματικά στο Δημοτικό Σχολείο.

43) Σχολική 'Υγιεινή στο σχολείο σήμερα (12 έως 16 'Ιουλίου, 10 διδακτικές ώρες).

44) Τροφές και διατροφή (για τίς καθηγήτριες της οικιακής οικονομίας). (5 έως 9 'Ιουλίου, 27 διδακτικές ώρες).

Δ) Προγράμματα με έσωτερικούς σπουδαστές

Πρόκειται για προγράμματα που για να τή παρακολουθήση κανείς πρέπει να μένη συνέχεια στο Παιδαγωγικό Κολλέγιο (δηλ. να κοιμάται και να τρώη στο Οικοτροφείο τού Κολλεγίου). Τα έξοδα διαμονής και διατροφής για μιá έβδομάδα είναι 900 δραχμές περίπου. Τό περασμένο καλοκαίρι λειτουργούσαν τα εξής τρία προγράμματα:

45) Μαθηματικά: Σύγχρονα μαθηματικά (4 έως 10 'Ιουλίου).

46) 'Ιστορία: Σύγχρονη ή 'Ιστορία της Σκωτίας (4 έως 10 'Ιουλίου).

47) 'Αγγλικά: Γλωσσολογία και διδασκαλία τών 'Αγγλικών (11 έως 17 'Ιουλίου).

Τά θερινά προγράμματα δέν είναι πάντα τά ίδια σε όλα τά Κολλέγια. Τό Κολλέγιο τού Jordan hill είχε όργανώσει 54 θερινά προγράμματα τό καλοκαίρι τού 1965, πολλά από τά όποια άφορούσαν τήν διδασκαλία όλων σχεδόν τών μαθημάτων τού Προγράμματος τών Σχολείων της Α) βαθμίου και Β) βαθμίου 'Εκπαίδευσης: 4 τά Μαθηματικά, 3 τίς Φυσικές 'Επιστήμες, 5 τήν Γυμναστική, 6 τήν διδασκαλία τού δράματος, 4 τίς Τέχνες, 3 τήν Μουσική, 3 τά Τεχνικά, 3 τίς Σύγχρονες ξένες γλώσσες, 2 τήν Γεωγραφία, κλπ. 8 προγράμματα εξειδικεύσεως (διάρκειας 2 έως 3 εβδομάδων, σε μερικά από τά όποια ό 2ος κύκλος μαθημάτων) και 5 προγράμματα με έσωτερικούς σπουδαστές (διάρκειας 7 ήμερών). Τό Κολλέγιο τού Aberdeen είχε όργανώσει, τό καλοκαίρι τού 1965, 24 θερινά προγράμματα, από τά όποια 8 εξειδικεύσεως, 6 για εκπαιδευτικούς Α) βαθμίου 'Εκπαίδευσης, 6 για εκπαιδευτικούς Β) βαθμίου 'Εκπαίδευσης και 5 προγράμματα μαθημάτων γενικής φύσεως. Τό Παιδαγωγικό Κολλέγιο τού Dundee όργάνωσε τό περασμένο καλοκαίρι 53 θερινά προγράμματα μαθημάτων παραπλήσια με εκείνα τού Moray House και συγκεκριμένα 4 προγράμματα εξειδικεύσεως, 24 προγράμματα για εκπαιδευτικούς Α) βαθμίου και 20 για εκπαιδευτικούς Β) βαθμίου 'Εκπαίδευσης και 5 διάφορα προγράμματα.

Διαλέξεις και σεμινάρια στη διάρκεια του διδακτικού έτους

Έκτος από τα θερινά προγράμματα μαθημάτων στα Παιδαγωγικά Κολλέγια οργανώνονται και σεμινάρια στη διάρκεια του διδακτικού έτους, καθώς και αρκετές διαλέξεις από καθηγητές των Κολλεγίων μέσα και έξω από τα Κολλέγια. Στα σεμινάρια, που αναφέρονται σε ζητήματα σχολικής πράξης, καλούνται κάποτε και όμιληται από άλλα εκπαιδευτικά ιδρύματα ή πρόσωπα ειδικά σε ώριμα θέματα που παρουσιάζουν εκπαιδευτικό διαφέρον. Γενικά καταβάλλεται προσπάθεια, ώστε κάθε όμιλία ή σεμινάριο ή πρόγραμμα θερινών ή άλλων μαθημάτων να γίνεται από τους πιο ειδικούς στα θέματα που αναπτύσσονται, ώστε να προκύπτουν όσο γίνεται περισσότερα ωφελήματα. Σε πολλά σεμινάρια και προγράμματα θερινών μαθημάτων οι διδάσκοντες είναι καθηγηται και Πανεπιστημίων ακόμη ή άλλων Άνωτάτων Ίδρυμάτων, αρκετοί δέ αξιόλογοι καθηγηται των Παιδαγωγικών Κολλεγίων προσκαλούνται να δώσουν όμιλίες ή σειρές μαθημάτων ή να διευθύνουν σεμινάρια σε άλλα Κολλέγια ή Πανεπιστήμια. Ελπίζεται ότι η συνεργασία αυτή θα αυξηθῆ στο ἐγγύς μέλλον ακόμη περισσότερο πρὸς τὸ καλὸ τῆς Ἐκπαίδευσεως τῆς Μεγάλης Βρεταννίας και τῶν εκπαιδευτικῶν λειτουργῶν της. Ἡ Διοίκησι των Παιδαγωγικῶν Κολλεγίων και ἡ Διεύθυνσι τους κάνουν τὸ πᾶν πρὸς τὴν κατεύθυνσι αὐτή.

Ἡ Βιβλιοθήκη ἐνὸς Παιδαγωγικοῦ Κολλεγίου

Ὁ τρόπος ἐργασίας τῶν συγχρόνων Παιδαγωγικῶν Κολλεγίων εἶχε τὸν εὐεργετικὸν ἀντίκτυπο στὸν ἐκσυγχρονισμό των Βιβλιοθηκῶν των Κολλεγίων και τὴν καλύτερη ἀξιοποίησίν τους. Τὰ Προγράμματα των διαφόρων κύκλων σπουδῶν, ὅπως ἐγινε ἀντιληπτό, στηρίζουν ἀρκετὸ μέρος τῆς ἐπιτυχίας τους στὴν μελέτη τὴν ἀτομικὴ των σπουδαστῶν. Ἐνθαρρύνεται σὲ βαθμὸ ἀφάνταστο ἢ κατ' ἴδιαν ἐργασία και μελέτη σὲ κάθε τύπο σχολείου και στα Ἄνωτάτα Ἐκπαιδευτικὰ Ἰδρύματα τῆς Μεγάλης Βρεταννίας. Καὶ οἱ Βιβλιοθήκες τόσο των διαφόρων Σχολῶν, ὅσο και των πόλεων (Δημοτικῆ, Ἐθνικῆ κ.ἄ. που λειτουργοῦν σὲ κάθε πόλι και κοινότητα) με τὴν ἀρτία ὀργάνωσίν τους, με τὴν πλούσια βιβλιογραφία τους και τὴν διαρκὴ τους ἐνημέρωσι σὲ βιβλία και περιοδικά, με τὸ πάντοτε πρόθυμο και ἀριστα κατηρτισμένο προσωπικό τους, συμβάλλουν οὐσιαστικά στὴ μόρφωσι των σπουδαστῶν. Ἀναφορικὰ με τὴς βιβλιοθήκες των Παιδαγωγικῶν Κολλεγίων πρέπει νὰ λεχθῆ ὅτι εἶναι ἀρκετὰ πλούσιες σὲ βιβλία παιδαγωγικά, ψυχολογικά, φιλοσοφικά κλπ. και εἶναι σὲ θέσι νὰ ἐξυπηρετοῦν ὅλους τοὺς σπουδαστάς. Λειτουργοῦν με ἐπαρκὲς προσωπικό ἀπὸ τὸ πρῶν στίς 8 και 45' μέχρις ἀργὰ τὸ ἀπόγευμα. Ὑπάρχει σὲ αὐτὲς τὸ σύστημα τοῦ δανεισμοῦ με προθεσμία, που καθορίζει ὁ ἴδιος ὁ ἀναγνώστης, ἢ ὁποία κατὰ κανόνα δὲν ξεπερνᾷ τὸ μῆνα, γιὰ νὰ διευκολύνωνται ὅλοι οἱ σπουδασταί. Ἄν τὸ βιβλίο δὲν ζητηθῆ στὸ μεταξὺ ὁ ἀναγνώστης μπορεῖ νὰ κάμη ἀνανέωσι τῆς προθεσμίας δανεισμοῦ. Ἀπὸ κάθε βιβλίο, και ἰδίως ἀπὸ τὰ πιο πρόσφατα βιβλία και περισσότερα χρησιμοποιούμενα, ὑπάρχει πάντοτε σεβαστὸς ἀριθμὸς ἀντιτύπων. Τὰ χρήματα γιὰ τὴν ἀγορὰ βιβλίων δὲν εἶναι πάντοτε τόσα ὅσα θὰ ἐπιθυμοῦσε ἡ Διεύθυνσι τοῦ Κολλεγίου, ἐν τούτοις ἐπαρκοῦν γιὰ τὴν κανονικὴ ἐνημέρωσι τῆς Βιβλιοθήκης. Κατὰ μέσον ὁρο διατίθεται 1 χάρτινη λίρα τὸ χρόνο κατὰ σπουδαστή, γιὰ τὴν ἀγορὰ νέων βιβλίων, δηλ. 84 δραχμές. Ἄν σκεφθοῦμε ὅτι σὲ ἓνα Κολλέγιο ὅπως τοῦ Moray House φοιτοῦν γιὰ τὴν ἀπόκτησι διαφόρων τίτλων 1750-1800 σπουδασταί εἶναι εὐκολο νὰ εἶπωμε τὸν προϋπολογισμό τῆς Βιβλιοθήκης του μόνο γιὰ ἀγορὰ βιβλίων. Σήμερα ἡ βιβλιοθήκη τοῦ Moray House ἔχει 34.500 βιβλία, τὰ περισσότερα ἀπὸ τὰ ὁποία εἶναι σύγχρονα. Ἐκτὸς ἀπὸ τὸ δανειστικὸν τιμῆμα τῆς βιβλιοθήκης, στὸ ὁποῖο ἀπασχολοῦνται διαρκῶς 2 ὑπάλληλοι τοῦλάχιστον, ἔχομε και τὴ λειτουργία Ἀναγνώστηριου σὲ μιὰ ἀρκετὰ εὐρύχωρη αἴθουσα — και σὲ ἄλλα Κολλέγια περισ-

σότερες τέτοιες αίθουσες — και επί πλέον μικρότερες αίθουσες για να μελετοῦν οί σπουδασταὶ ποὺ ἐξειδικεύονται σὲ διαφόρους κλάδους μαθήσεως. Τὰ τελευταῖα χρόνια καταβάλλεται προσπάθεια νὰ ἐπεκταθοῦν οί κτηριακὲς ἐγκαταστάσεις τῶν Βιβλιοθηκῶν ὥστε νὰ ἐνθαρρύνεται ἡ μελέτη τῶν σπουδαστῶν μέσα στὶς βιβλιοθήκες, ἰδιαίτερα κατὰ τὶς κενὲς ὥρες, ποὺ ἐπίτηδες ἀφίγονται στὸ Ἑβδομαδιαῖο Ὁρολόγιο Πρόγραμμα τῶν διαφόρων κύκλων σπουδῶν. Ἡ ταξινόμησι τῶν βιβλίων ἔχει γίνει μὲ τὸ Ἀμερικάνικο σύστημα Dewey ποὺ ἀπεδείχθη πολὺ ἐξυπηρετικὸ γιὰ βιβλιοθηκάρους καὶ ἀναγνώστας. Κάθε Βιβλιοθήκη λειτουργεῖ βάσει ὀρισμένων κανονισμῶν, ποὺ τοὺς σέβονται μὲ θρησκευτικὴ εὐλάβεια οί ἀναγνώστες. Ὑπάρχουν βιβλία ποὺ, ἐνῶ τὰ ἔχουν μελετήσει ἑκατοτάδες σπουδασταὶ, νομίζει κανεὶς ὅτι δὲν τὰ ἀκούμπησε ἀκόμη χέρι ἀνθρώπου. Τόσο μεγάλος εἶναι ὁ σεβασμὸς καὶ ἡ ἀγάπη τῶν σπουδαστῶν πρὸς τὰ βιβλία!

Ἡ Βιβλιοθήκη ἔχει τὸ προσωπικὸ τῆς, ποὺ τὸ ἀποτελοῦν ὁ Διευθυντὴς τῆς Βιβλιοθήκης καὶ 4-5 ὑπάλληλοι τὸ λιγώτερο. Ὁ Διευθυντὴς συνεργάζεται στενὰ μὲ τὸν Διευθυντὴ τοῦ Κολλεγίου γιὰ ζητήματα οἰκονομικὰ καὶ ὀργανωτικὰ καὶ μὲ τοὺς καθηγητὰς τῶν διαφόρων ειδικοτήτων, ποὺ παρακολουθοῦν τὴ βιβλιογραφία καὶ ὑποδεικνύουν καὶ αὐτοὶ τὸ εἶδος καὶ τὸν ἀριθμὸ τῶν βιβλίων ποὺ χρειάζονται.

Σὲ εἰδικὴ προθήκη καὶ πίνακες ἐκτίθενται τὰ νέα βιβλία ποὺ μπαίνουν στὴ βιβλιοθήκη καθὼς καὶ τὰ τελευταῖα τεύχη τῶν διαφόρων περιοδικῶν, ὥστε χωρὶς κόπο νὰ τὰ παρακολουθοῦν καὶ νὰ τὰ μελετοῦν οί σπουδασταὶ. Κατὰ διαστήματα γίνονται καὶ ἐκθέσεις βιβλίων κατὰ κλάδους μαθήσεως, ἰδίως στὴ διάρκεια τῶν θερινῶν προγραμμάτων σπουδῶν γιὰ τοὺς ἐκπαιδευτικούς ποὺ βρίσκονται στὴν ὑπηρεσία. Εἶναι φανερὸ ὅτι κάτω ἀπὸ τέτοιες συνθήκες ἡ Βιβλιοθήκη τοῦ Παιδαγωγικοῦ Κολλεγίου ἀποβαίνει ἀπαραίτητο μέσο στὴν ὑπηρεσία του, συντελεστικὸ τῆς ἀρτίας μορφώσεως τῶν φοιτῶντων στὸ Κολλέγιο σπουδαστῶν καὶ τοῦ διδακτικοῦ προσωπικοῦ.

Μὲ τὸ κεφάλαιο αὐτὸ κλείνω τὴ μελέτη μου, χωρὶς βέβαια νὰ ἔχω θίξει ὅλα τὰ προβλήματα, τὰ ὁποῖα ἀφοροῦν τὴν ὀργάνωσι καὶ λειτουργία ἐνὸς συγχρόνου Σκωτικοῦ Παιδαγωγικοῦ Κολλεγίου. Πιστεύω, ἐν τούτοις, ὅτι, παρὰ τὶς παραλείψεις καὶ τὶς περιορισμένους πληροφορίες ποὺ παραθέτω, ἡ ἐργασία μου αὐτὴ δίνει μιὰ γενικὴ εἰκόνα τῶν Παιδαγωγικῶν Κολλεγίων τῆς Σκωτίας, στὰ ὁποῖα μορφώνονται ὅλοι ὅσοι πρόκειται νὰ διδάξουν στὰ σχολεῖα Α) βαθμοῦ καὶ Β) βαθμοῦ ἐκπαιδεύσεως. Τελειώνοντας θὰ ἤθελα νὰ σταχυολογήσω ὅτι καλὸ νομίζω πῶς ἔχουν τὰ Κολλέγια αὐτὰ καὶ ποὺ μπορεῖ νὰ μᾶς φανῆ χρήσιμο γιὰ τὴν καλύτερη ὀργάνωσι καὶ τῶν δικῶν μας Παιδαγωγικῶν Ἀκαδημιῶν, ποὺ εἶναι τὰ ἀδελφὰ τους ἰδρύματα στὸν τόπο μας, καὶ νὰ τὸ παραθέσω ἐδῶ ὑπὸ μορφὴν προτάσεων μαζί μὲ μερικὲς δικές μου σκέψεις.

Π Ρ Ο Τ Α Σ Ε Ι Σ

Πολλὰ θὰ μπορούσε κανεὶς νὰ προτείνῃ ἀν μελετήσῃ προσεκτικὰ ὅσα ἔχουν ἐκτεθῆ παραπάνω. Πρὸς τὸ παρὸν θὰ ἤθελα νὰ περιορισθῶ σὲ μερικὲς μόνον προτάσεις σχετικὲς μὲ τὰ παρακάτω ἐπίμαχα προβλήματα τῶν Παιδαγωγικῶν μας Ἀκαδημιῶν:

1. Διδακτηριακὸ πρόβλημα:

Τὸ πρῶτο μέλημα τῆς Πολιτείας πρέπει νὰ εἶναι ἡ ἐπέκτασι τῶν διδακτηριακῶν ἐγκαταστάσεων ὅλων τῶν Παιδαγωγικῶν μας Ἀκαδημιῶν καὶ ἡ ἀνέγερσι νέων κτηρίων, ὅπου τὰ ὑπάρχοντα δὲν ἐπαρκοῦν γιὰ τὴν κάλυψι τῶν στοιχειωδῶν ἀναγκῶν μιᾶς σύγχρονης Παιδαγωγικῆς Ἀκαδημίας, ὅπως συμβαίνει μὲ τὴν Παιδαγωγικὴ Ἀκαδημία Θεσσαλονίκης, τὴν Παιδαγωγικὴ Ἀκαδημία Λαρίσης, τὴν Παιδαγωγικὴ Ἀκαδημία Λαμίας κ.ἄ. ἴσως Ἀκαδημίες μας. Θεωρῶ περιττὸ νὰ ἀναφερθῶ

στούς λόγους, γιατί και προφανείς είναι και από όσα είπαμε παραπάνω, σχετικά με τὰ Παιδαγωγικά Κολλέγια τῆς Σκωτίας, βγαίνει μόνο του τὸ συμπέρασμα.

2. Διδακτικὸ καὶ βοηθητικὸ προσωπικὸ:

Ἐξ ἴσου σπουδαῖο μὲ τὸ πρῶτο εἶναι καὶ τὸ πρόβλημα τοῦ Προσωπικοῦ τῶν Παιδαγωγικῶν Ἀκαδημιῶν. Ἄν θέλωμε οἱ Παιδαγωγικὲς μας Ἀκαδημίαι νὰ ἀποδώσουν πραγματικὰ πρέπει τὸ διδακτικὸ προσωπικὸ νὰ ἀυξηθῆ καὶ ποιοτικῶς νὰ βελτιωθῆ. Μὲ τὴν καθιέρωσι μάλιστα τῆς τριετοῦς φοιτήσεως τὸ πρόβλημα τῆς ποιοτικῆς βελτιώσεως καθίσταται ἐπιτακτικὴ ἀνάγκη. Στὶς Ἀκαδημίαι πρέπει νὰ ὑπηρετοῦν, ὅπως καὶ στὰ Πανεπιστήμιά μας, οἱ καλύτεροι ἀπὸ τοὺς ἐκπαιδευτικούς μας. Ἡ Πολιτεία ἔχει τὴν δύναμι καὶ τὸν τρόπο νὰ λύσῃ τὸ πρόβλημα αὐτό. Ὅπως ἀνεφερα στὴ μελέτη μου στὶς Παιδαγωγικὲς Ἀκαδημίαι τῆς Σκωτίας προσέρχονται κάθε τόσο νὰ διδάξουν οἱ καλύτεροι τῶν Ἐκπαιδευτικῶν τῆς χώρας. Σὲ τοῦτο συντελεῖ ἢ καλύτερη βαθμολογικὴ καὶ μισθολογικὴ τους ἐξέλιξι, οἱ καλύτερες συνθήκες ἐργασίας καὶ ἡ ἐκτίμησι τῆς κοινωνίας καὶ τῆς Πολιτείας πρὸς τὸ ἔργο, ποὺ τὰ Ἰδρύματα αὐτὰ ἐπιτελοῦν.

Ἐκτὸς ἀπὸ τὸ διδακτικὸ προσωπικὸ πρέπει οἱ Παιδαγωγικὲς μας Ἀκαδημίαι νὰ ἔχουν καὶ τὴ Γραμματεία τους. Δύο ἕως τρεῖς κατώτεροι ὑπάλληλοι θὰ ἐπαρκοῦσαν γιὰ τὸν σκοπὸ αὐτό. Ὅπως ἔχουν σήμερα τὰ πράγματα οἱ καθηγηταὶ καὶ εἰδικώτερα οἱ παιδαγωγοὶ τηροῦν τὰ διάφορα βιβλία ἀλληλογραφίας, ἐκδίδουν τοὺς διαφόρους τίτλους σπουδῶν καὶ τηροῦν τὰ ἀρχεῖο τῶν Παιδαγωγικῶν Ἀκαδημιῶν. Ἔτσι πολὺς ἀπὸ τὸν πολύτιμο χρόνο τους, ποὺ μπορούσε νὰ ἀφιερωθῆ σὲ παραγωγικὴ ἐργασία, κατασπαταλᾶται σὲ ἔργα δευτερευούσης σημασίας, ποὺ θὰ μπορούσε νὰ κάμῃ καὶ ἓνας ἀπόφοιτος Λυκείου, κατάλληλα καθοδηγούμενος.

Ἰδιαιτέρη μέριμνα πρέπει νὰ ληφθῆ καὶ γιὰ τὸ προσωπικὸ τῶν Προτύπων τῶν Παιδαγωγικῶν Ἀκαδημιῶν. Ἄν ἐπανέλθωμε στὴν κατάστασι ποὺ ἐπικρατοῦσε στὰ πρῶτα χρόνια τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ θεσμοῦ τῶν Παιδαγωγικῶν Ἀκαδημιῶν θὰ πρέπη νὰ εἴμαστε εὐχαριστημένοι. Οἱ ἐκπαιδευτικοὶ ποὺ ὑπηρετοῦν στὰ Πρότυπα πρέπει νὰ ἔχουν περιθώρια καλύτερας ἐξελίξεως καὶ νὰ χρησιμοποιοῦνται ἀργότερα καὶ σὲ διοικητικὰς θέσεις τῆς Α) βαθμοῦ Ἐκπαιδεύσεως. Εἶναι γνωστὸ ὅτι ἐνημερώνονται στὰ προβλήματα τῆς Παιδαγωγικῆς ἐπιστήμης διαρκῶς, ὅτι συμβάλλουν στὴν πληρέστερη κατάρτισι τῶν σπουδαστῶν, ὅτι ἀκόμη θὰ πρέπη νὰ εἶναι σὲ θέσι νὰ ἀναλάβουν ἐρευνητικὴ καὶ πειραματικὴ ἐργασία σὲ προβλήματα παιδαγωγικῆς καὶ ψυχολογίας ποὺ ἔχουν σχέσι μὲ τοὺς μαθητὰς τοῦ δημοτικοῦ σχολείου κλπ. Γιὰ νὰ ἔχωμε ὅμως τέτοιες ἀπαιτήσεις ἀπὸ τοὺς διδασκάλους τῶν Προτύπων πρέπει νὰ ὑπάρχουν καὶ ἀνάλογες παροχές. Ἡ ὑψηλὴ βαθμολογία στὶς ὑπηρεσιακὰς τους ἐκθέσεις, γιὰ τὴν ὁποία παρεπονοῦντο οἱ διδάσκαλοι τῶν ἄλλων σχολείων μας, ἔπαψε πειὰ νὰ εἶναι πρόνομιο τῶν ὑπηρετούντων στὰ Πρότυπα. Γι' αὐτὸ καὶ δὲν ὑπάρχει πλέον προθυμία ἀπὸ ἀπὸ μέρους τῶν ὑπηρετούντων σὲ σχολεῖα τῆς ἑδρας τῆς Παιδαγωγικῆς Ἀκαδημίας νὰ ἐργασθοῦν στὰ Πρότυπα. Δὲν ἀποτελεῖ αὐτὸ μιὰ ἔμπρακτῃ ἀπόδειξι τοῦ ὅτι ἡ ἐργασία στὸ Πρότυπο εἶναι περισσότερο κοπιαστικὴ καὶ ἀπαιτεῖ ηὔξημένην προσπάθειαν; Τὸ μόνο λοιπὸν κίνητρο γιὰ νὰ προσελκύωνται οἱ καλύτεροι στὰ Πρότυπα τῶν Παιδαγωγικῶν Ἀκαδημιῶν, ἐκτὸς ἀπὸ τὴν ἀγάπη πρὸς τὴν παιδαγωγικὴ ἐπιστήμη, ποὺ εὐτυχῶς διακρίνει ἀρκετοὺς ἀπὸ αὐτοὺς, εἶναι ἡ βελτίωσι τῆς θέσεώς των — ἡ προνομιακὴ των μεταχείρισι!

Διοίκησι τῶν Παιδαγωγικῶν Ἀκαδημιῶν

Στὰ Παιδαγωγικά Κολλέγια τῆς Σκωτίας ὁ Διευθυντὴς ἔχει, ὅπως εἴπαμε, πολλὰ δικαιώματα καὶ ὑποχρεώσεις. Διευθύνει τὸ Κολλέγιο, ἀλλὰ καὶ οἱ συνεργάται

του έχουν καθωρισμένα καθήκοντα, ώστε να μην είναι ανάγκη τα πάντα να επιλύονται από τον Διευθυντή του Κολλεγίου. Ο Βοηθός Διευθυντής και ο Υποδιευθυντής του Κολλεγίου έχουν τους τομείς δράσεώς των και είναι υπόλογοι απέναντι του Διευθυντού των. Υπάρχει ένας θαυμάσιος καταμερισμός και κανένας δεν επεμβαίνει στις αρμοδιότητες του άλλου. Με τον τρόπο αυτό παρέχεται στον Διευθυντή η δυνατότητα να εποπτεύη άνετα την ολη εργασία της Σχολής και να προσφέρει πολλές πολύτιμες υπηρεσίες και έξω από το Κολλέγιο, σαν μέλος και σύμβουλος ώρισμένων Συμβουλίων, που ενδιαφέρονται για τα εκπαιδευτικά προβλήματα της χώρας των.

Την Διοίκηση των Παιδαγωγικών μας Ακαδημιών θα μπορούσαν, ίσως, όπως γίνεται στη Σκωτία, να αναλάβουν πλήν του Διευθυντού, του ή των Υποδιευθυντών της Ακαδημίας, και άλλα άτομα, διακρινόμενα για την μόρφωσί τους, το ενδιαφέρον τους για την εκπαίδευσι και την ύψηλή τους κοινωνική θέση και να σχηματισθῆ ἓνα είδος Διοικητικού Συμβουλίου ανάλογο με εκείνο των Παιδαγωγικών Κολλεγίων της Σκωτίας. Πιστεύω πως ἓνα τέτοιο μέτρο θα βοηθούσε στην ανύψωσι του θεσμού και στην βελτίωσι των συνθηκών εργασίας των Ακαδημιών μας. Δείγματα μιᾶς τέτοιας προσφοράς ἔχομε ακόμη και σήμερα στις περιπτώσεις που την Σχολική Ἐφορεία αναλαμβάνουν τέτοια πρόσωπα.

Για την καλύτερη ἔσωτερική λειτουργία των Παιδαγωγικών μας Ακαδημιών θα μπορούσε να συσταθῆ και ὁ θεσμός των Συμβουλίων Σπουδῶν, κατά τὰ πρότυπα σχεδόν των Συμβουλίων Σπουδῶν των Σκωτικῶν Παιδαγωγικῶν Κολλεγίων. Πολλὰ θὰ εἶχε να προσφέρῃ και στις Κεντρικές Ὑπηρεσίες του Ὑπουργείου Ἐθνικῆς Παιδείας ἓνας τέτοιος θεσμός, ἰδίως σὲ θέματα μελετῶν και προγραμματισμοῦ.

Διαδικασία εἰσαγωγῆς στις Παιδαγωγικὲς Ἀκαδημίες

Ἀπὸ τὸν εκπαιδευτικὸ λειτουργὸ ἢ Πολιτεία ἀπαιτεῖ ἀρίστη γενικὴ και ἑπαγγελματικὴ κατάρτισι και ἦθος. Με τὸ σύστημα εἰσαγωγῆς που ἰσχύει σήμερα στην Πατρίδα μας ἐξασφαλίζεται μερικῶς μόνο τὸ πρῶτο αἴτημα. Κι αὐτὸ γιατί για τὴν εἰσαγωγή στις Παιδαγωγικὲς Ἀκαδημίες λαμβάνεται ὑπ' ὄψι μονάχα ὁ «γενικὸς βαθμὸς» τοῦ Ἀκαδημαϊκοῦ Ἀπολυτηρίου. Γιατί εἶναι δυνατὸ ἓνας ὑποψήφιος νὰ ἔχη ὑψηλὸ γενικὸ βαθμὸ και νὰ ὑστερῆ πολὺ εἴτε στὰ Ἑλληνικά εἴτε στὰ Μαθηματικά. Και στὴ μιᾶ περίπτωση και στὴν ἄλλη θὰ παρουσιάσῃ ἑλλείψεις, που για νὰ συμπληρωθοῦν θὰ ἀπαιτηθῆ χρόνος, που θὰ ἀφαιρεθῆ ἀπὸ τίς ὥρες που διατίθενται στὸ Πρόγραμμα για τὴν ἑπαγγελματικὴ κυρίως κατάρτισι τοῦ μέλλοντος εκπαιδευτικοῦ. Πρέπει, κατὰ τὴ γνώμη μου, νὰ ὑπάρχῃ μιᾶ ὡρισμένη βάση και στὴ βαθμολογία των ἐπὶ μέρους μαθημάτων που ἀναφέραμε, ὅπως γίνονταν και με τὸ παλαιὸ σύστημα εἰσιτηρίων ἐξετάσεων στις Παιδαγωγικὲς Ἀκαδημίες. Πολὺ περισσότερο πρέπει νὰ ἰσχύσῃ αὐτὸ για κείνους που εἰσάγονται καθ' ὑπέρβασι, ὡς ἀνήκοντες σὲ εἰδικὲς κατηγορίες, που προστατεύει ὁ Νόμος, ἂν και προσωπικά πιστεύω ὅτι τὸ μέτρο αὐτὸ συντελεῖ στὸ νὰ κατεβαίνῃ σημαντικὰ ἢ μορφωτικὴ στάθμη των εκπαιδευτικῶν Α) βαθμίου Ἐκπαιδεύσεως, ὅπως μου ἔδειξε ἄλλωστε ἢ πειρά μου σαν παιδαγωγοῦ. Ἐφέτος π.χ. μπήκαν σὲ Παιδαγωγικὲς Ἀκαδημίες ὑποψήφιοι εἰδικῶν κατηγοριῶν με γενικὸ βαθμὸ 145 και με πολὺ χαμηλὸ βαθμὸ στὰ Ἑλληνικά ἢ τὰ Μαθηματικά.

Ἰδιαίτερη προσοχὴ πρέπει νὰ δοθῆ και στὸ ἦθος των ὑποψηφίων. Βέβαια ἢ ἢ διαπίστωσι τοῦ ἦθους τοῦ ὑποψηφίου δὲν εἶναι κάτι τὸ εὐκόλο. Αὐτὸ ὅμως δὲν σημαίνει ὅτι θὰ μείνωμε ἐδῶ με σταυρωμένα τὰ χέρια. Στὸν τόπο μαζὶ δὲν ἔχομε ἀκόμη φθάσει στὸ σημεῖο που ἔχουν φθάσει στὴ Σκωτία, ὅπου με πολλοὺς τρόπους ἐλέγχουν τὸ ἦθος τοῦ ὑποψηφίου, ὡστε νὰ περιορίζουν εὐθύς ἀπὸ τὴν ἀρχὴ τὸ ποσοστὸ των ἀκαταλλήλων για τὸ ὑψηλὸ λειτούργημα τοῦ εκπαιδευτικοῦ. Γι' αὐτὸ τὸ θέμα τοῦ ἦθους θὰ πρέπη νὰ ἀποτελέσῃ περισσότερο μέλημα τῆς Διευθύνσεως και τοῦ προσωπικοῦ των Παιδαγωγικῶν μας Ἀκαδημιῶν, ἐπικουρουμένων ἀπὸ σχετικὴ

νομοθεσία, που θα παρέχει στον Διευθυντή και τον Σύλλογο των Καθηγητών το δικαίωμα να παίρνουν τις αποφάσεις που το συμφέρον της εθνικής μας παιδείας επιβάλλει, αποφάσεις που πρέπει κατ' αρχήν να είναι ανέκκλητες, σε σοβαρές περιπτώσεις φυσικά, μη επιδεχόμενες καμμιάν επιείκεια.

Τίτλοι σπουδών

Η αὔξησι τῶν ἐτῶν φοιτήσεως σὲ τρία δικαιολογεῖ τὴν χορήγησι ὄχι πειὰ Ἀπολυτηρίου ἀλλὰ Πτυχίου ἢ Διπλώματος. Τὸ ἀνέδασμα τῆς στάθμης τῶν σπουδῶν ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος πρέπει ἀκόμη νὰ δώσῃ στοὺς πτυχιούχους τῶν Παιδαγωγικῶν Ἀκαδημιῶν τὸ δικαίωμα νὰ ἐγγράφωνται στὶς Πανεπιστημιακὰς καὶ ἄλλες Ἀνώτερες Σχολές, πού προετοιμάζου ἐκπαιδευτικούς καὶ μάλιστα στὸ δεύτερο ἢ τρίτο ἔτος ἀνάλογα μὲ τὶς σπουδὰς ἐξειδικεύσεως πού θὰ ἔχουν κάμει στὶς Ἀκαδημίες, ὑπὸ τὸν ὄρα ὅτι εἶναι σπουδὰς πανεπιστημιακῆς στάθμης.

Θὰ ἦταν δυνατό σὲ μερικὰς ἀπὸ τὶς Παιδαγωγικὰς Ἀκαδημίες νὰ γινόνταν δεκτοὶ ἀπόφοιτοι Παιδαγωγικῶν Ἀκαδημιῶν γιὰ μεταπτυχιακὰς σπουδὰς, πού θὰ παρῆχαν στοὺς ἐκπαιδευτικούς αὐτοὺς καὶ ὕρισμένα προνόμια, ὅπως εἶναι π.χ. ἡ κατάληψι ἀνωτέρων θέσεων στὴν Α) βᾶθμιο Ἐκπαίδευσι, ἢ κατάληψι τῆς θέσεως τοῦ Διευθυντοῦ πολυταξίου σχολείου κλπ. Τὰ σχετικὰ προγράμματα μαθημάτων μπορεῖ νὰ εἶναι ὅπως ἐκεῖνα τῆς Μετεκπαιδεύσεως διημέρου διάρκειας ἢ νὰ εἶναι περινὰ, γιὰ νὰ μὴν ἀφίνουν οἱ διδάσκαλοι τὴν ἐργασία τους στὰ σχολεῖα. Στὴν τελευταία αὕτη περίπτωσι θὰ μπορούσε τὸ πρόγραμμα νὰ κλιμακωθῆ σὲ 3 ἢ 4 περινὰ διμήνα μὲ συμπυκνωμένο ὥραριο καὶ πρόγραμμα μαθημάτων. Ὅπως εἶναι γνωστὸ στὸ Πρόγραμμα τῆς Πανεπιστημιακῆς Μετεκπαιδεύσεως εἶχαμε μαθήματα πού διδασκόνταν 2 ὥρες τὴν ἐβδομάδα, δηλ. συνολικὰ 40-45 διδακτικὰς ὥρες τὸν χρόνο. Σὲ ἓνα περινὰ πρόγραμμα θὰ μπορούσε ἓνα δίωρο μάθημα νὰ διδαχθῆ σὲ 3 μονάχα ἐβδομάδες ἀπὸ 2-3 ὥρες τὴν ἡμέρα καὶ μαζί μὲ ἓνα ἢ δύο ἀκόμη μαθήματα νὰ ἀποτελέσουν τὸ πρόγραμμα τοῦ διμήνου.

Ὅσοι τελειώγου τὶς σπουδὰς τους μὲ ἐπιτυχία θὰ μπορούσαν νὰ προχωρήσουν ἀκόμη περισσότερο ἀν τὸ Παιδαγωγικὸ Ἰνστιτοῦτο γινόνταν Κέντρο Ἐπιστημονικῶν Ἐρευνῶν. Μὲ ἐκπαιδευτικούς μετεκπαιδευμένους στὶς Παιδαγωγικὰς Ἀκαδημίες τὸ Παιδαγωγικὸ Ἰνστιτοῦτο θὰ μπορούσε νὰ πραγματοποιήσῃ ἀξιόλογο ἐρευνητικὸ ἔργο καὶ νὰ προαγάγῃ τὴν Ἑλληνικὴ Παιδαγωγικὴ Ἐπιστήμη. Στὸ Ἰνστιτοῦτο θὰ γίνονταν δεκτοὶ οἱ παραπάνω ἐκπαιδευτικοὶ κατόπιν ἐξετάσεων καὶ συστάσεως τῶν προϊσταμένων των καὶ τοῦ βαθμοῦ τοῦ μεταπτυχιακοῦ των τίτλου τῆς Παιδαγωγικῆς Ἀκαδημίας. Οἱ σπουδὰς τους στὸ Παιδαγωγικὸ Ἰνστιτοῦτο θὰ μπορούσε νὰ εἶναι διημέριαι, χωρὶς διακοπὴ ἢ καὶ μὲ διακοπὴ 1 ἢ 2 ἐτῶν στὶς περιπτώσεις πού θὰ ἀνελάμβαναν ἔρευνα προβλημάτων σχετικῶν μὲ τὴν σχολικὴ πράξι, παιδαγωγικῶν, ψυχολογικῶν καὶ διδακτικῶν. Ὁ τίτλος πού θὰ ἔπαιρναν, μετὰ τὴν ἐπιτυχῆ ἀποπεράτωσι τῶν σπουδῶν τους, θὰ μπορούσε κάλλιστα νὰ ὀνομασθῆ Διδακτορικὸ τῆς Παιδαγωγικῆς. Στὴν περίπτωσι αὕτη δὲ θὰ εἶχαμε τόση ἀνάγκη ἀπὸ μεταπτυχιακὰς σπουδὰς στὸ ἐξωτερικὸ, παρὰ μόνο γιὰ κείνους πού θὰ ἠθέλαν νὰ διδάξουν στὶς Παιδαγωγικὰς Ἀκαδημίες, στὶς Σχολὰς Παιδαγωγικῆς τῶν Πανεπιστημίων μας καὶ στὸ Παιδαγωγικὸ Ἰνστιτοῦτο. Τὸ Ι.Κ.Υ. θὰ μπορούσε νὰ ἔχῃ σὰν ὑποτρόφους τοὺς ἐκπαιδευτικούς αὐτοὺς καὶ θὰ εἶχε ἀρκετὴ οἰκονομία καὶ σὲ συνάλλαγμα ἀν καθιερωνόταν ὁ θεσμὸς αὐτῶν τῶν σπουδῶν.

Ἐξετάσεις στὶς Παιδαγωγικὰς Ἀκαδημίες: Τμηματικὰς - Πτυχιακὰς

Ἡ ἐμπειρία μας ἀπὸ τὶς Παιδαγωγικὰς Ἀκαδημίες μᾶς ἐπίεισε ὅτι πρέπει 1) νὰ καταργηθοῦν οἱ ἐξετάσεις τοῦ πρώτου ἐξαμήνου καὶ 2) νὰ καθιερωθοῦν ἐξεταστικὰ

περίοδος, μιὰ περίοδος ἀπὸ 10-25 Σεπτεμβρίου καὶ μιὰ ἡμιπερίοδος ἀπὸ 15-25 Ὀκτωβρίου τὸ βραδύτερο. Σὲ ἐπανεξέτασι πρέπει νὰ παραπέμπωνται ὅσοι δὲν παρουσίασαν ἱκανοποιητικὴ ἐπίδοσι σὲ μερικὰ μαθήματα ἢ φοίτησαν ἑλλιπῶς στὴ διάρκειά τοῦ ἔτους. Ὅταν ἡ ἀποτυχία εἶναι γενικὴ ὁ σπουδαστὴς πρέπει νὰ ὑποχρεωθῆ σὲ ἐπανάληψι τῶν μαθημάτων τοῦ αὐτοῦ ἔτους. Ἡ βαθμολογία νὰ εἶναι κάπως ἀσθηρὴ μὲ βάσι τὸν τὸν βαθμὸ πέντε (5), γιὰτὶ ἡ ὑπερβολικὴ ἐπιείκεια ἔχει σὰν ἀποτέλεσμα τῆς νὰ πληθύνεται ἡ τάξι τῶν ἡμιμαθῶν πτυχιούχων εἰς ἴσος τῆς ἐθνικῆς μας παιδείας. Θὰ ἔλεγα ὅτι ἡ ἐπανεξέτασι πρέπει νὰ ἐπιτρέπεται μόνο σὲ κείνους ποὺ δὲν πῆραν τὴν βάσι τὸ πολὺ στὸ 1) 4 τῶν διδασκομένων μαθημάτων. Μαθήματα ποὺ διδάσκονται τὸ πρῶτο ἐξάμηνο θὰ ἐξετάζωνται στὸ τέλος τοῦ Ἀκαδημ. ἔτους, δηλαδὴ τὸν Ἰούλιο.

Πτυχειακὲς ἐξετάσεις θὰ γίνωνται στὰ μαθήματα ποὺ διδάσκονται στὸ 3ο ἔτος σπουδῶν ἀλλὰ ὡς βαθμὸς πτυχίου θὰ τίθεται ὁ μέσος ὅρος τῶν βαθμῶν ποὺ ὁ ὑποψήφιος πῆρε στὶς τμηματικὲς ἐξετάσεις τοῦ 1ου καὶ τοῦ 2ου ἔτους σπουδῶν, στὴν περίπτωσι ποὺ ἡ ὕλη τοῦ μαθήματος κλιμακώνεται σὲ περισσότερα ἀπὸ ἓνα ἔτη. Ἔτσι θὰ ὑποχρεώνωνται οἱ σπουδασταὶ νὰ δείχνουν ἐπιμέλεια ἀπὸ τὸ πρῶτο ἔτος σπουδῶν καὶ κατὰ συνέπεια θὰ καταρτίζωνται καλύτερα.

Τὸ σύστημα ἐξετάσεων θὰ πρέπει νὰ τροποποιηθῆ καὶ αὐτό. Πρέπει νὰ ἀποβλέπη στὸν ἔλεγχο τοῦ τρόπου σκέψεως τῶν σπουδαστῶν καὶ ὄχι νὰ ἀποτιμᾷ τὴν ἱκανότητα ἀναμιασῆσεως τῶν ὄσων τοὺς διδάσκομε. Ὁ ἔλεγχος αὐτὸς μπορεῖ νὰ γίνεταὶ κατὰ ποικίλους τρόπους, προφορικὰ καὶ γραπτὰ. Μποροῦν νὰ δίδωνται στοὺς ἐξεταζομένους εἰδικὰ ἐρωτηματολόγια πρὸς συμπλήρωσι ἢ ἓνα θέμα πρὸς ἀνάπτυξι σὲ ταχτὸ χρονικὸ διάστημα μέσα στὴν τάξι, ἐπιτρεπομένης τῆς χρήσεως πηγῶν κλπ. Ἄν τελικὰ καθιερωθοῦν φροντιστηριακὰ μαθήματα καὶ σεμινάρια πρᾶγμα ποὺ ἰδιαιτέρως συνιστοῦμε, δὲν θὰ παρίσταται ἀνάγκη προφορικῆς ἐξετάσεως τῶν σπουδαστῶν στὰ μαθήματα αὐτά, γιὰτὶ παρέχονται ἔτσι πολλὲς εὐκαιρίες νὰ ἐκτιμηθῆ ἡ ὅλη κατάρτισι καὶ οἱ εἰδικὲς γνώσεις των.

Ὁ τρόπος ἐργασίας στὶς Παιδαγωγικὲς Ἀκαδημίαις πρέπει νὰ ἐνθαρρύνῃ καὶ τὴν ἀτομικὴ μελέτη, νὰ μάθη τοὺς σπουδαστὰς πῶς νὰ ἐργάζωνται μόνοι των, γιὰ νὰ μποροῦν ἀποφοιτοῦντες τῆς Σχολῆς νὰ συνεχίσουν τὴν αὐτομόρφωσί τους. Ἐργασίαι μικρὲς καὶ μεγάλες, ποὺ θέλουν μελέτη διαφόρων πηγῶν, πρέπει νὰ ἀνατίθενται πολλὲς στοὺς σπουδαστὰς, ἀφοῦ προηγουμένως διδαχθῆ εἰς αὐτοὺς ὁ τρόπος τῆς μελέτης γιὰ νὰ ἀποφεύγωνται οἱ ἀντιγραφές καὶ νὰ προωθῆται ἡ περὶ τὸ αὐτενεργεῖν ἱκανότης τῶν σπουδαστῶν.

Μέτρα γιὰ τὴν πληρεστέρα θεωρητικὴ καὶ πρακτικὴ μόρφωσι τῶν σπουδαστῶν τῶν Παιδαγωγικῶν Ἀκαδημιῶν.

Τὴν ἀνάγκη γιὰ τὴν πληρεστέρα θεωρητικὴ καὶ πρακτικὴ κατάρτισι τῶν σπουδαστῶν τῶν Παιδαγωγικῶν Κολλεγίων ἔχουν ἐπισημάνει καὶ οἱ Βρετανοὶ ἰθὺγοντες καὶ παιδαγωγοὶ καὶ ἔχουν προχωρήσει στὴν ἐφαρμογὴ τῶν καταλλήλων μέτρων γιὰ τὴν ἀντιμετώπισι αὐτοῦ τοῦ προβλήματος. Ἀλλὰ καὶ οἱ δικοὶ μας Παιδαγωγοὶ καὶ γενικὰ οἱ ἀσχολούμενοι μὲ τὰ προβλήματα τῆς Α) βαθμοῦ Ἐκπ) σεως τὰ μεταπολεμικὰ χρόνια τονίζουσι τὴν ἴδια ἀνάγκη. Προσωπικὰ πιστεύω ὅτι ἀκόμη τὸ πρόβλημα τοῦτο δὲν βρῆκε τὴ λύσι του. Ἄς μοῦ ἐπιτραπῆ ἀπὸ τὰ πολλὰ θέματα ποὺ περικλείει νὰ ἀναφερθῶ σὲ κείνα, ποὺ θεωρῶ ἐπιτακτικὰ νὰ πάρουν προτεραιότητα.

Ἀρχίζω ἀπὸ τὴν ἀνάγκη γιὰ σπουδὲς σὲ ὑψηλότερο ἐπίπεδο, ποὺ νὰ πλησιάζῃ ἢ νὰ εἶναι πανεπιστημιακὸ. Εἰδικώτερα νομίζω ὅτι πρέπει νὰ ἐπιμείνωμε στὸ θέμα αὐτὸ προκειμένου γιὰ ὠρισμένους κλάδους, στοὺς ὁποίους ἐνδείκνυται κάποια ἐξειδίκευσι καὶ γιὰ τοὺς κλάδους ὅπου οἱ ἴδιοι οἱ σπουδασταὶ δείχνουσι ἰδιαίτερη προτίμησι καὶ κλίσι. Γιὰ τὴν ὑποστήριξι τῆς ἀπόψεώς μου παραπέμπω στὰ ἐπι-

χειρήματα, πού αναφέρονται στη μελέτη μου, για να μην επαναλαμβάνω τα ίδια λόγια και εδώ. Η Ελληνική γλώσσα και Λογοτεχνία, τα Θρησκευτικά, ή Ιστορία, τα Μαθηματικά - Φυσιογνωστικά - Γεωπονικά, τα Τεχνικά, ή Μουσική κ.ά. μαθήματα πού διδάσκονται στις Παιδαγωγικές μας Ακαδημίες θα πρέπει να έχουν και πρόγραμμα για εξειδίκευσι τών σπουδαστῶν οἱ ὅποιοι τὸ ἐπιθυμοῦν, ὑποχρεωτικὴ γιὰ 1-2 μαθήματα, καὶ προαιρετικὴ ὡς πρὸς τὰ μαθήματα, πού θὰ θελήσουν νὰ παρακολουθήσουν οἱ ἐνδιαφερόμενοι, ἂν ἔχουν διαθέσιμο χρόνο. Μὲ τὴν ἐξειδίκευσι μπορεῖ ἂν θέλωμε νὰ συνδυασθῆ καὶ ἡ ἐπιστημονικὴ ἔρευνα στοὺς κλάδους πού ἀναφέραμε, ἔρευνα πού θὰ πρέπει νὰ εἶναι πάντως ὑποχρεωτικὴ προκειμένου γιὰ τὰ Παιδαγωγικὰ γενικὰ μαθήματα. Τὸ τελευταῖο τοῦτο μὲ φέρνει στὸ δεύτερο θέμα, πού ἀφορᾷ τὴν ἀρτιωτέρα παιδαγωγικὴ καὶ ψυχολογικὴ κατάρτισι τῶν μελλόντων λειτουργῶν Α) βαθμοῦ Ἐκπ) σεως.

Εἶναι γεγονός ὅτι στὸ θέμα τῆς πλήρους ἐπιστημονικῆς δηλ. παιδαγωγικῆς καὶ ψυχολογικῆς κατάρτισεως τῶν σπουδαστῶν τῶν Παιδαγωγικῶν Ἀκαδημιῶν ὑστεροῦσε πολὺ τὸ πρόγραμμα τοῦ διετοῦς κύκλου σπουδῶν. Ὅσοι δίδαξαν στὶς Παιδαγ. Ἀκαδημίες διετοῦς κύκλου σπουδῶν γνωρίζουν πολὺ καλὰ ὅτι ἡ πληθώρα τῆς ὕλης καὶ τῶν διαφορῶν κλάδων τῶν Παιδαγωγικῶν καὶ ψυχολογικῶν μαθημάτων δὲν ἐπέτρεπεν παρά μιὰ φεγαλέα ἐξέτασι τῶν περισσοτέρων ἀπὸ τὰ προβλήματα τῶν μαθημάτων αὐτῶν. Ἄν καμμιά φορά προσπαθούσαμε νὰ προχωρήσωμε σὲ βάθος, γιὰτὶ πιστεύαμε πὼς αὐτὸ ἦταν τὸ σωστό, μᾶς ἔμεναν πολλὰ θέματα ἀδίδακτα στὸ τέλος τοῦ ἔτους. Ἔτσι οἱ ἀπόφοιτοι τῶν Παιδαγωγικῶν Ἀκαδημιῶν ἢ θὰ ἔφευγαν κατὰ κανόνα μὲ ἐπιπολαία γενικὴ κατάρτισι, ἰδίως στὸν πρακτικὸ τομέα ἢ μὲ ἐλλιπῆ κατάρτισι, ὅταν οἱ διδάσκοντες ἐπιθυμοῦσαν νὰ ἐμβαθύνουν στὰ διδασκόμενα. Καὶ αὐτὸ συνέβαινε περισσότερο στὰ Παιδαγωγικὰ μαθήματα καὶ τὴν Ψυχολογία, δηλ. στοὺς κλάδους ἐκείνους ἀκριβῶς, ὅπου θὰ ἔπρεπε νὰ εἶναι ἀρτια καταρτισμένοι. Πολὺ δὲ φοβοῦμαι πὼς τὸ ἴδιο θὰ συμβῆ καὶ μὲ τὸ πρόγραμμα τριετοῦς κύκλου σπουδῶν, ἂν ἐπιμείνωμε νὰ περιληφθοῦν σὲ αὐτὸ μαθήματα ἢ ἐνότητες πού ποσοτικὰ καὶ ποιοτικὰ δὲν ἔχουν νὰ προσφέρουν καὶ πολλὰ πράγματα στοὺς σπουδαστάς. Οἱ Παιδαγωγικὲς Ἀκαδημίες εἶναι καὶ πρέπει νὰ παραμείνουν ἰδρύματα, ὅπου πρῶτα καὶ πάνω ἀπὸ ὅλα θεραπεύεται ἡ Παιδαγωγικὴ Ἐπιστήμη. Καὶ ἂν μὲ ρωτοῦσαν σὲ περίπτωσι καθιερώσεως μᾶς μονάχα ἐξειδικεύσεως - ὑποχρεωτικῆς γιὰ ὅλους - ἀδισταχτα θὰ ὑποστήριζα τὴν ἐξειδίκευσι στὰ Παιδαγωγικὰ καὶ τὴν Ψυχολογία! Τὸν λειτουργὸν κάθε βαθμοῦ, κατ' ἐξοχὴν ὁμῶς τὸν λειτουργὸν τῆς Α) βαθμοῦ Ἐκπαιδεύσεως τὸν θέλωμε ἐπιστήμονα ἐκπαιδευτικόν, ἱκανὸν νὰ κατανοῆ τὴν παιδαγωγικὴ ἐπιστήμη πού βασικὰ ἀσχεῖ - πρέπει νὰ ἀσχῆ στὴν πρᾶξι - ἱκανὸν νὰ παρακολουθῆ τίς ἐξελίξεις καὶ τίς προόδους τῆς, ἱκανὸν νὰ σκέπτεται καὶ νὰ θέτῃ ὑπὸ δοκιμασίαν κάθε νέαν ἰδέαν, μέθοδον καὶ σύστημα παιδευτικόν μὲ τὴν ἀμεροληψία πού ταιριάζει στὸν πραγματικὸν ἐπιστήμονα, ἱκανὸν νὰ πειραματίζεται ἀφοβὰ καὶ μὲ ἀνεπτυγμένον τὸ συναίσθημα τῆς εὐθύνης πάνω στὰ ποικίλα προβλήματα πού ὑποδεικνύει ἡ παιδαγωγικὴ θεωρία καὶ θέτει ἡ καθημερινὴ παιδαγωγικὴ ἐμπειρία καὶ πρᾶξι.

Καταλήγομε λοιπὸν στὸ συμπέρασμα, ὅτι, ἂν θέλωμε ὁ λειτουργὸς τῆς Α) βαθμοῦ Ἐκπαιδεύσεως νὰ ἀσχῆ σὲ ὅλη του τὴν πληρότητα τὸ παιδευτικόν του ἔργο καὶ ὄχι μονάχα ἔργο διδακτικόν, εἶναι πρῶτιστη ἀνάγκη νὰ αὐξηθοῦν σημαντικὰ οἱ ὥρες τῆς διδασκαλίας τῶν Παιδαγωγικῶν καὶ Ψυχολογικῶν μαθημάτων καὶ νὰ κατανεμηθοῦν στὸ πρόγραμμα στὰ τρία χρόνια σπουδῶν κατὰ τὸν πιὸ ἐπωφελεῖ τρόπο. Εἰδικώτερα θὰ θέλαμε νὰ προσεχθοῦν τὰ ἐξῆς ἐπὶ μέρους προβλήματα:

α) Τὸ πρόβλημα τῆς ψυχολογικῆς μορφώσεως τῶν σπουδαστῶν.

Ἡ θεωρητικὴ ψυχολογικὴ μόρφωσι πρέπει νὰ ἀρχίσῃ ἀπὸ τοῦ 1ου ἔτους καὶ νὰ συνδυάζεται εὐκαιρικὰ καὶ σκόπιμα μὲ τὴν πρακτικὴ ψυχολογικὴ μόρφωσι τῶν σπουδαστῶν. Ὅπως εἶναι φυσικὸ θὰ προηγηθῆ ἡ γνῶσι τῆς Γενικῆς Ψυχολογίας καὶ

θά δοθοῦν εὐκαιρίες γιὰ συστηματικὴ ψυχολογικὴ παρακολούθησι τῶν ψυχικῶν ἐκδηλώσεων τῶν ἀνθρώπων κάθε ἡλικίας, γιὰ νὰ εἶναι οὐσιαστικὴ ἢ ψυχολογικὴ των κατάρτισι, ποῦ θά ἀποτελέσῃ ἔτσι τὸ σωστὸ ὑπόβαθρο γιὰ τὴν παραπέρα ψυχολογικὴ τους γνῶσι τῆς Ψυχολογίας τοῦ Παιδιοῦ καὶ τοῦ Ἐφήβου, ποῦ θά διδαχθῆ στὸ 2ο καὶ 3ο ἔτος σπουδῶν. Ἐνίστε τῆς θεωρητικῆς διδασκαλίας ὠρισμένων ψυχολογικῶν θεμάτων θά προηγήται ἢ ψυχολογικὴ παρακολούθησι τῶν παιδιῶν μέσα στὴν αἴθουσα διδασκαλίας ἢ στὴν αὐλὴ κατὰ τὰ διαλείμματα, τὸ παιχνίδι καὶ τὶς ἀσκήσεις σωματικῆς ἀγωγῆς, ἢ στοὺς διδακτικούς καὶ ψυχαγωγικούς περιπάτους καὶ ἐκδρομὲς κ.τ.δ., ὅποτε γίνεται περισσότερο καταληπτὴ ἢ θεωρητικὴ διδασκαλία καὶ προβάλλονται εὐστοχες ἀπορίες πρὸς λύσιν. Στούς κλάδους τῆς Ψυχολογίας θά συμπεριληφθοῦν ἢ Ψυχολογία τῶν Ἀτομικῶν Διαφορῶν καὶ Χαρακτηρολογία καθὼς καὶ ὁ Σχολικὸς καὶ Ἐπαγγελματικὸς Προσανατολισμὸς. Ἄφθογες τέλος πρέπει νὰ εἶναι οἱ εὐκαιρίες γιὰ τὴν ἀσκήσι στὶς ψυχομετρήσεις καὶ τὸν ἐθισμὸ τῶν σπουδαστῶν στὴν ψυχολογικὴ ἔρευνα. Οἱ σπουδασταὶ βαθμιαία θά μνηθοῦν στὸν τρόπο κατασκευῆς διαφόρων τῆστ, στὸν τρόπο ἐπιδόσεως τῶν τῆστ καὶ στὸν τρόπο ἑρμηνείας τῶν σχετικῶν ἀποτελεσμάτων ἀπὸ συγκεκριμένα περιστατικά καὶ στὴν λήψι τῶν σωστῶν μέτρων, γιὰ τὴν ἐξάλειψι τῶν ἀδυναμιῶν καὶ ἐλλείψεων, ποῦ παρουσίασαν τὰ παιδιὰ στὰ διάφορα μαθήματα, στὴν συμπεριφορὰ τους καὶ τὸν χαρακτήρὰ τους. Ἀπὸ τὸ 2ο ἔτος θά πρέπει ἀκόμη νὰ ἀναλάβουν τὴν συστηματικὴ ψυχολογικὴ παρακολούθησι ἐνὸς τοῦλάχιστον μαθητοῦ τῶν Προτύπων μὲ ὑποχρέωσι παραδόσεως σχετικοῦ ψυχογραφήματος, περιλαμβάνοντος καὶ δέλτιο ἀτομικότητος, δύο τοῦλάχιστον μῆνες πρὶν τελειώσουν τὰ μαθήματα τοῦ 3ου ἔτους σπουδῶν.

Ἀνάλογη ἐργασία πρέπει νὰ γίνῃ καὶ στὸ μάθημα τῆς Παιδαγωγικῆς, τῆς Θεωρίας δηλ. καὶ τῆς Ἱστορίας τῆς Ἀγωγῆς. Ἐδῶ θά πρέπει κοντὰ στὰ ἄλλα νὰ γραφῆ ἀπὸ κάθε σπουδαστὴ καὶ μιὰ σοβαρὴ διατριβή, στὸ Β' ἐξάμηνο τοῦ 3ου ἔτους, γιὰ νὰ διαπιστωθῆ κατὰ πόσον οἱ σπουδασταὶ ἀφομοίωσαν τὰ διδαχθέντα στὰ Παιδαγωγικὰ καὶ Ψυχολογικὰ μαθήματα γενικά.

β) Τὸ πρόβλημα τῆς ἀσκήσεως τῶν σπουδαστῶν στὸν ὀρθὸ τρόπο διδασκαλίας, στὴν χρῆσι τῶν συγχρόνων μεθόδων διδασκαλίας καὶ ἀγωγῆς καὶ τῶν ἐνδεικνυομένων ἐποπτικῶν μέσων. Καὶ τὸ θέμα τοῦτο εἶναι ἀπὸ τὰ σοβαρώτερα καὶ πρέπει νὰ ἀντιμετωπισθῆ μὲ τὴν προσοχὴ ποῦ τοῦ ταιριάζει. Μέχρι σήμερα οἱ σπουδασταὶ πραγματοποιοῦσαν ἐλάχιστες δοκιμαστικὲς διδασκαλίαι, ποῦ νὰ τὶς παρακολουθοῦν οἱ παιδαγωγοὶ τους καὶ ἔτσι νὰ ὠφελοῦνται θετικὰ ἀπὸ τὶς παρατηρήσεις καὶ τὴν κριτικὴ τους. Σὲ σπάνιαις περιπτώσεις, νομίζω, μποροῦσαν νὰ διδάξουν ἀπὸ μιὰ φορὰ ὅλα τὰ μαθήματα στὶς διάφορες τάξεις, ὑπὸ τὴν παρακολούθησι τοῦ καθηγητοῦ τῶν παιδαγωγικῶν μαθημάτων ἐννοῶ. Οἱ λόγοι εἶναι πολλοὶ γιὰ νὰ δικαιολογηθῆ ἢ ἔλλειψι αὐτῆς, ὅπως ὁ ὑπερβολικὸς ἀριθμὸς σπουδαστῶν σὲ σύγκρισι μὲ τὸν ἀριθμὸ τῶν παιδαγωγῶν, ποῦ κατὰ τὸν νόμο ὀφείλουν νὰ παρακολουθοῦν τὶς δοκιμαστικὲς διδασκαλίαι, ἢ πλημμελὲς παρακολούθησι τῶν διδασκαλιῶν ἀπὸ τοὺς καθηγητὰς τῆς διδακτικῆς, λόγῳ φόρτου ἐργασίας κλπ., ἀλλὰ αὐτὸ δὲν μᾶς ἀπαλλάσσει τῆς εὐθύνης γιὰ τὴν ἄρσι τῶν κακῶς ἐχόντων, φυσικά.

Γιὰ τὴν ἀποτελεσματικὴ ἀντιμετώπισι τοῦ προβλήματος τούτου προτείνουμε τὴν αὐξήσι τοῦ ἀριθμοῦ τῶν καθηγητῶν τοῦ παιδαγωγικοῦ κλάδου καὶ τὴν διδασκαλία τῆς Εἰδικῆς Διδακτικῆς ἀπὸ τὸν πιὸ εἰδικὸ στὰ ζητήματα αὐτὰ παιδαγωγό. Γιὰ νὰ ὑπάρχη ἐνιαία κατεύθυνσι, προκειμένου γιὰ πολυτιμότερες Παιδαγωγικὲς Ἀκαδημίαι, τὸ μάθημα τοῦτο πρέπει νὰ διδάσκη ἕνας καθηγητὴς σὲ ὅλους τοὺς σπουδαστὰς τοῦ αὐτοῦ ἔτους καὶ μάλιστα ταυτοχρόνως, στὶς σχετικὲς δὲ παραδόσεις μποροῦν νὰ παρευρίσκωνται καὶ οἱ ἄλλοι καθηγηταὶ τῶν παιδαγωγικῶν, ποῦ εἶναι καὶ ὑποχρεωμένοι νὰ βοηθοῦν τὸν διδάσκοντα τὴν Εἰδικὴν Διδακτικὴν, παρακολουθῶντας τὶς δοκιμαστικὲς διδασκαλίαι τῶν σπουδαστῶν. Τὶς ὥρες ποῦ ἐξοικονομοῦνται ἀπὸ τὴν ταυτόχρονη διδασκαλία ὅλων τῶν τμημάτων θά διαθέτῃ ὁ διδά-

σκων σὲ φροντιστηριακὴ ἐργασία σὲ μικρὰς ομάδες σπουδαστῶν, πού θὰ διευθύνωνται ἀπὸ τοὺς καθηγητὰς τῶν παιδαγωγικῶν καὶ τὸν εἰδικὸν ἐπὶ τῆς Εἰδικῆς Διδακτικῆς καθηγητῆ. Στὰ φροντιστήρια θὰ γίνεταὶ συζήτησι τόσο πάνω στὸ περιεχόμενον τῶν κοινῶν παραδόσεων, ὅσο καὶ πάνω στὰ προβλήματα καὶ τὶς ἀπορίες τῶν σπουδαστῶν ἀπὸ τὶς δοκιμαστικὰς τοὺς διδασκαλίαις. Φυσικὰ οἱ ὥρες πού διαθέτει τὸ παλιὸ Πρόγραμμα δὲν ἐπαρκοῦν, ἀν θέλωμε νὰ μὴν περιορισθοῦμε σὲ γενικότητες, ἀλλὰ νὰ μυσώμε τοὺς σπουδαστὰς στὸ πῶς θὰ διδάσκουν ἐνσυνείδητα καὶ μὲ ἐμπιστοσύνη στὶς διδακτικὰς τῶν ἱκανότητες τὰ διάφορα μαθήματα τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου. Γι' αὐτὸ ἡ διδασκαλία τῆς Γενικῆς καὶ Εἰδικῆς Διδακτικῆς πρέπει νὰ γίνεταὶ καὶ στὰ τρία ἔτη σπουδῶν. Στὸ 1ο ἔτος θὰ διδάσκηται ἡ Γενικὴ Διδακτικὴ καθὼς καὶ στὸ πρῶτον τρίμηνον τοῦ δευτέρου ἔτους. Στὸ 2ο ἔτος θὰ ἀρχίσῃ ἐνωρὶς ἡ διδασκαλία τῆς Εἰδικῆς Διδακτικῆς τῶν Γλωσσικῶν μαθημάτων, πού θὰ εἶναι ὅσο γίνεταὶ πρὸ ἐξονυχιστικῆ, γιατί πρόκειται γιὰ τὴ διδασκαλίαν τῆς μητρικῆς γλώσσας, δηλ. τοῦ πρὸ βασικοῦ ἀπὸ τὰ μαθήματα τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου καὶ στὸν ἴδιον χρόνον νὰ γίνουιν ἀπὸ ἄλλους τοὺς σπουδαστὰς ὅσο τὸ δυνατόν περισσότερες δοκιμαστικὰς διδασκαλίαις, μὲ συστηματικὴ παρακολούθησι καὶ γόνιμη συζήτησι καὶ κριτικὴ πάνω σὲ αὐτὰς. Στὸ 3ο ἔτος θὰ διδαχθῇ μὲ κάλλε ἀνεσι καὶ ἡ Εἰδικὴ Διδακτικὴ τῶν λοιπῶν μαθημάτων καὶ θὰ γίνουιν καὶ δοκιμαστικὰς διδασκαλίαις, μίαν τοῦλάχιστον σὲ κάλλε κλάδον τῶν διαφόρων μαθημάτων τοῦ Δημοτ. Σχολείου.

Ἰδιαιτέρη προσοχὴ πρέπει νὰ δοθῇ στὴ διδασκαλίαν τῆς πρώτης ἀναγνώσεως καὶ τῆς κυρίως ἀναγνώσεως καὶ τῆς ἀριθμητικῆς τῶν μικρῶν τάξεων καὶ γενικὰ στὶς μεθόδους κατὰ τὰ συστήματα ἐργασίας στὶς δύο ἢ τρεῖς πρώτες τάξεις τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου — ὅπως εἶναι καὶ ἡ Ἰνγιαία Διδασκαλία — γιατί καὶ ἡ Ψυχολογία ἀλλὰ καὶ ἡ διδακτικὴ μας πείρα τὸ βεβαιώνει ὅτι ἡ οὐσιαστικὴ πρόοδος τῶν μαθητῶν τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου καὶ τοῦ Γυμνασίου ἐξαρτᾶται πάρα πολὺ ἀπὸ τὴν καλὴ ἢ κακὴ διδασκαλίαν καὶ ἀγωγὴν τῶν μαθητῶν στὶς τρεῖς πρώτες τάξεις τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου. Ὑπενθυμίζω ἐδῶ τὴν τακτικὴν, πού ἀκολουθοῦν στὸ σημεῖον αὐτὸ τὰ Παιδαγωγικὰ Κολλέγια τῆς Σκωτίας. Γιὰ νὰ γίνῃ μίαν σπουδάστρια Νηπιαγωγὸς ἢ Διδασκάλισσα τῶν δύο πρώτων τάξεων τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου (Infant School) πρέπει νὰ φοιτήσῃ 3 χρόνια γιὰ νὰ πάρῃ Πτυχίον Διδασκαλίσεως Α) βαθμοῦ Ἐκπαιδεύσεως καὶ ἔπειτα νὰ φοιτήσῃ ἓνα ἀκόμη Ἀκαδημαϊκὸν ἔτος τοῦλάχιστον, γιὰ νὰ ἐξειδικευθῇ, ὅπως θὰ λέγαμε, στὸν τρόπο ἐργασίας μὲ μικρὰ παιδιά. Καὶ φυσικὰ οἱ Βρεταννοί, πού διακρίνονταὶ γιὰ τὴ συνέσι καὶ τὸ ρεαλιστικὸν τοὺς πνεῦμα, πάνω στὰ ζητήματα αὐτά, ἀκολούθησαν τὴν τακτικὴν αὐτὴν ἐδῶ καὶ πολλὰ χρόνια καὶ ὕστερα ἀπὸ μελέτη ἑτῶν, πού τοὺς ἔπεισε ὅτι, ὅπως σὲ κάλλε οἰκοδόμημα, ἔτσι καὶ στὸ ἐκπαιδευτικὸν οἰκοδόμημα τὰ γερὰ θεμέλια ἔχουν τὴν μεγαλύτερη ἀξίαν. Ἄρα γε δὲν θὰ βρεθῇ κάποιος καὶ στὸν τόπον μας ἀπὸ τοὺς ἀρμοδίους πού νὰ καταλάβῃ τὴν τόσο σπουδαίαν καὶ ὀλοφάνερην αὐτὴν ἀλήθειαν καὶ νὰ βοηθήσῃ ὥστε νὰ πάρῃ ἐπὶ τέλος καὶ στὸν τόπον μας τὸν σωστὸν τῆς δρόμον ἢ ἐκπαίδευσιν τῶν Νηπιαγωγῶν καὶ τῶν Διδασκαλισσῶν τῶν πρώτων τάξεων τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου;

Γεννιέται ὁμως καὶ ἓνα ἄλλο ἐρώτημα: πῶς καὶ πού θὰ πρέπει νὰ γίνωνται οἱ δοκιμαστικὰς διδασκαλίαις τῶν σπουδαστῶν. Προσωπικὰ πιστεύω, ὅτι μίαν τόσο σοβαρὴν ἐργασίαν πρέπει βασικὰ νὰ γίνεταὶ στὰ Πρότυπα τῶν Παιδαγωγικῶν Ἀκαδημιῶν καὶ στὰ πλησιέστερα σχολεῖα τῆς ἑδρας τῆς κάλλε Ἀκαδημίας, πού θὰ ἐρίσκωνται ὑπὸ τὸν ἔλεγχον τῆς Ἀκαδημίας καὶ θὰ ἀποτελοῦν μίαν μικρὴν Ἐκπαιδευτικὴν Περιφέρειαν Α) βαθμοῦ Ἐκπαιδεύσεως μὲ Ἰπιθεωρητὴ ἓνα ἀπὸ τοὺς παιδαγωγοὺς καὶ κατὰ προτίμησιν τὸν καθηγητὴ τῆς Εἰδικῆς Διδακτικῆς, πού θὰ εἶναι τοῦλάχιστον Ὑποδιευθυντῆς, δηλ. κάτοχος βαθμοῦ Ἐπιθεωρητοῦ Α) βαθμοῦ Ἐκπαιδεύσεως. Στὰ σχολεῖα αὐτά, ὅπως γίνεταὶ καὶ στὰ Πρότυπα, πρέπει νὰ τοποθετηθοῦν οἱ καλύτεροι ἐκπαιδευτικοὶ Α) βαθμοῦ Ἐκπαιδεύσεως, ὥστε νὰ εἴμαστε βέβαιοι ὅτι οἱ ἀσκούμενοι σπουδασταὶ παίρνουν σωστὰς κατευθύνσεις ἀπὸ τὰ πρῶτα βήματα

της διδακτικής τους εμπειρίας στα σχολεία, όπου θα ασκούνται. Αυτόνομο είναι ότι στην μικρή αυτή Περιφέρεια πρέπει να υπαχθούν σχολεία διαφόρου οργανικότητας, ώστε οι σπουδαστές εκτός από την πλούσια διδακτική εμπειρία να αποκτήσουν ικανή εμπειρία και στα λοιπά προβλήματα (οργανώσεως, λειτουργίας) των Δημοτικών μας Σχολείων. Γιατί δεν είναι νοητό να στέλλουμε τους πρωτοδιοριζομένους σε ολιγοθέσια σχολεία — και κατά κανόνα μονοθέσια — χωρίς να τους έχουμε δώσει την ευκαιρία να ζήσουν και να κατανοήσουν τα ποικίλα προβλήματα, που τα σχολεία αυτά παρουσιάζουν. Σκόπιμο ακόμη κρίνω να αφιερώνεται και μια τουλάχιστον εβδομάδα προς το τέλος του 3ου έτους για συνεχή διδασκαλία και διοίκηση από μέρους των τελειοφοίτων στα σχολεία της Περιφέρειας της 'Ακαδημίας και της περιοχής γύρω από αυτήν. Οι σπουδαστές θα μένουν τις ημέρες αυτές στα χωριά κατά μικρές ομάδες και ενώ μερικοί από αυτούς θα διδάσκουν άλλοι θα ασχολούνται, εκ περιτροπής με τη μελέτη της περιοχής από γεωγραφική, φυσιογνωστική, ιστορική και πολιτιστική γενικά άποψη, όπως ή πατριδογνωστική αρχή του συγχρόνου σχολείου άλλωστε επιβάλλει.

γ) Το πρόβλημα των πληθωρικών τάξεων: Η κατάρτιση των σπουδαστών εξαρτάται άμεσα από τον μικρό ή μεγάλο αριθμό τους. Σε ώριμα μαθήματα ή διδασκαλία μπορεί να γίνεται όπως και στο Πανεπιστήμιο, σε μεγάλο αριθμό σπουδαστών, ενώ σε άλλα πρέπει να γίνεται σε μικρές τάξεις. Πιστεύουμε ότι σε κάθε τμήμα δεν πρέπει να φοιτούν περισσότεροι από 40 σπουδαστές — μαζί με τους των ειδικών κατηγοριών — και ότι σε πολλές περιπτώσεις το Τμήμα πρέπει να χωρίζεται σε ομάδες των 10 έως 20 ατόμων, όπως στα φροντιστηριακά και εργαστηριακά μαθήματα, στις ώρες των δοκιμαστικών διδασκαλιών κλπ. Όσάκις οι ανάγκες της εκπαίδευσής απαιτούν αύξηση του αριθμού των εισαγομένων πρέπει αυτό να συνδυάζεται με ταυτόχρονη αύξηση και των Τμημάτων σε κάθε 'Ακαδημία, για να μη δυσχεραίνεται το έργο της κατάρτισης των σπουδαστών. Στο Τμήμα θηλέων της 'Ακαδημίας Θεσσαλονίκης, που έφέτος διευθύνω, έχει τον φανταστικό αριθμό των 88 σπουδαστριών, δηλ. διπλάσιο του κανονικού αριθμού, που προβλέπει ο Νόμος. Είναι φανερό πως με τέτοιο αριθμό χωλαίνει σημαντικά το έργο της συστηματικής παρακολούθησης και έλέγχου της εργασίας των σπουδαστριών, όσο εύσυνεργοι και αν είναι οι διδάσκοντες στο Τμήμα αυτό. Η αύξηση του αριθμού των σπουδαστών προϋποθέτει και ανάλογη αύξηση του προσωπικού, και μάλιστα του παιδαγωγικού προσωπικού. Επειδή όμως κάτι τέτοιο δύσκολα θα το εγκρίνη το Γενικό Λογιστήριο οι μόνες πρακτικές λύσεις που απομένουν είναι: α) να παρέχεται στους καθηγητές των Παιδαγωγικών 'Ακαδημιών, όπως γίνεται και στη Β) βαθμιαία 'Εκπαίδευση, το δικαίωμα να διδάσκουν επί πλέον ώρες με ικανοποιητικό επιμίσθιο, ώστε να διδάξουν τις επί πλέον ώρες που απαιτούνται στα Τμήματα, που θα προστίθενται κάθε φορά και β) μερικά από τα διδασκόμενα μαθήματα να γίνονται σε όλους τους σπουδαστές της αυτής τάξεως. Έτσι σε 'Ακαδημίες με 3 τμήματα θα εξοικονομούνται τα 2) 3 του συνολικού αριθμού ωρών διδασκαλίας των μαθημάτων, που ο αριθμός των παρακολουθούστων σπουδαστών δεν επηρεάζει τη διδασκαλία τους.

'Αναλυτικό και 'Ωρολόγιο Πρόγραμμα μαθημάτων

Το Πρόγραμμα μαθημάτων των Παιδαγωγικών Κολλεγίων της Σκωτίας που έχουμε εκθέσει παραπάνω μάς παρέχει αρκετές χρήσιμες υποδείξεις για την σύνταξη και των δικών μας σχετικών προγραμμάτων. Παρατηρήσαμε εκεί α) τον περιορισμένο αριθμό διδασκόμενων μαθημάτων, β) τον περιορισμένο επίσης αριθμό ωρών διδασκαλίας και γ) την εκτέλεση αρκετής εργασίας με το σύστημα των μικρών ομάδων των 10 έως 20 (και 25 σε μερικές περιπτώσεις) ατόμων.

Είναι γεγονός ότι τα σχολεία Β) βαθμιαία 'Εκπαίδευσής στη Μεγάλη Βρεταν-

για λειτουργούν κάτω από άριστες συνθήκες εν συγκρίσει προς τὰς δικὰ μας σχολεία Β) βαθμίου Ἐκπ) σεως καὶ εἶναι γιὰ τὸν λόγο αὐτὸ φυσικὸ νὰ καταρτίζονται καλύτερα οἱ μαθηταὶ τῶν σχολείων αὐτῶν, ποὺ εἰσάγονται στὰ Παιδαγωγικὰ Κολλέγια, καὶ νὰ ἔχουν περισσότερες γενικὲς γνώσεις. Ἀλλὰ αὐτὸ δὲν θὰ ἦταν ἀρκετὸ γιὰ νὰ δικαιολογηθῇ γιὰτὶ μαθήματα καὶ ὥρες διδασκαλίας στὰ Παιδαγωγικὰ Κολλέγια εἶναι περιορισμένα. Κοντὰ σὲ αὐτὰ ὁ περιορισμὸς μαθημάτων καὶ ὥρῶν διδασκαλίας ὀφείλεται στὴν πίστι τῶν Βρεταννῶν ἀρμοδίων καὶ παιδαγωγῶν, ὅτι τὸ Πρόγραμμα τῶν Ἀνωτάτων Ἐκπαιδευτικῶν Ἰδρυμάτων δὲν πρέπει νὰ ἔχη πολλὰς ὥρες θεωρητικῆς διδασκαλίας, ὥστε νὰ παρέχεται στοὺς σπουδαστὰς ὁ ἀπαιτούμενος γιὰ τὴν κατ' ἰδίαν μελέτη χρόνος. Πιστεύουν δηλ. οἱ Βρεταννοὶ ὅτι ἡ συστηματικὴ κατ' ἰδίαν μελέτη, κατευθυνομένη ἀπὸ τὴ Σχολή, συντελεῖ ἐξ ἴσου καὶ πολλὰς φορές περισσότερο ἀπὸ τὴν ἀκαδημαϊκὴ διδασκαλία στὴν ἀφομοίωσι τῶν διδασκασμένων καὶ τὴν αὐτομόρφωσι τοῦ σπουδαστοῦ. Προσωπικὰ πιστεύω ὅτι τὸ Πρόγραμμα τῶν Παιδαγωγικῶν Ἀκαδημιῶν εἶναι παραφορτωμένο μὲ μαθήματα καὶ ὕλη ποὺ δὲν προσφέρει σχεδὸν τίποτε τὸ οὐσιαστικόν, ἐκτὸς ἀπὸ τὸ ὅτι γίνεται αἰτία ἐλλιποῦς καταρτίσεως καὶ πλημμελοῦς ἐξετάσεως βασικῶν θεωρητικῶν καὶ πρακτικῶν γνώσεων. Πρέπει λοιπὸν ὁ ἀριθμὸς τῶν διδασκασμένων μαθημάτων καὶ τῶν ὥρῶν διδασκαλίας μερικῶν ἀπὸ κείνα ποὺ τελικὰ θὰ μείνουν νὰ περιορισθῇ σημαντικὰ, οἱ δὲ διδάσκοντες νὰ ἀποκτήσουν ὀργανικὲς θέσεις στὴν Παιδαγωγικὴ Ἀκαδημία, γιὰ νὰ προσφέρουν ὅλες τῶν τίς ὑπηρεσίες - ἐκτὸς ἀπὸ τὴν διδασκαλία - στὴ Σχολή, ἂν θέλωμε οἱ Παιδαγωγικὲς Ἀκαδημίαι νὰ προσδεύσουν, νὰ λειτουργήσουν ὁμαλὰ καὶ ἀποδοτικὰ σὲ ὄλους τοὺς τομεῖς δραστηριότητός των. Σὲ ἀντάλλαγμα τοῦ περιορισμοῦ αὐτοῦ θὰ ἔχωμε τὴν σὲ βάθος ἐξέτασι τῶν σπουδαιότερων προβλημάτων κάθε διδασκασμένου μαθήματος, ποὺ δημιουργεῖ τίς προϋποθέσεις γιὰ τὴν πραγματικὴ ἐπιστημονικὴ μόρφωσι τοῦ αὐριανοῦ ἐκπαιδευτικοῦ. Εἶναι φανερό, πῶς ὅσα κι' ἂν διδάξωμε στοὺς σπουδαστὰς ποτὲ δὲν θὰ μπορέσωμε νὰ διδάξωμε τὰ πάντα. Οὔτε καὶ εἶναι ἀνάγκη, κατὰ τὴ γνώμη μου, νὰ ἐπιδιώξωμε κάτι τέτοιο. Ἐκεῖνο ποὺ ἔχει μεγάλη σημασία εἶναι πῶς θὰ κάμωμε τοὺς σπουδαστὰς νὰ σκέπτονται, νὰ ἀγαπήσουν τὴ μελέτη καὶ τὴν ἔρευνα, ὅποτε μόνοι τους θὰ συμπληρῶνουν τίς ἐλλείψεις τους καὶ θὰ πλουτίζουν τίς γενικὲς καὶ εἰδικὲς γνώσεις τους, ὅταν ἀποφοιτήσουν τῆς Σχολῆς.

Σὲ ὅ,τι ἀφορᾷ τίς γενικὲς ἐγκυκλοπαιδικὲς γνώσεις τῶν σπουδαστῶν, ποὺ πρέπει νὰ ἔχουν πάρει στὰ σχολεῖα τῆς Β) βαθμίου Ἐκπ) σεως, νομίζω ὅτι ἡ ἀντιμετώπισι τῶν ἐλλείψεων δὲν ἐπιτυγχάνεται μὲ τὴ διδασκαλία τῶν σχετικῶν μαθημάτων καὶ στὶς Παιδαγωγικὲς Ἀκαδημίαι, ἀλλὰ μὲ τὴν αὐστηρότερη ἐπιλογή, τῶν ὑποψηφίων. Μὲ τὸ προηγούμενο σύστημα ἐξετάσεων καὶ εἰσαγωγῆς στὶς Παιδαγωγικὲς Ἀκαδημίαι γιὰ νὰ θεωρηθῇ κανεὶς ἐπιτυχῶν, ἐκτὸς ἀπὸ τὴ μεγάλη γενικὴ βαθμολογία, ἔπρεπε νὰ ἔχη ἐπιτύχει καὶ τὴ βάσι δέκα (10) στὰ Ἀρχαῖα Ἑλληνικὰ καὶ τὰ Νέα Ἑλληνικὰ (Ἐκθεσι ἰδεῶν) καὶ τὴ βάσι ὀκτώ (8) στὰ Μαθηματικά. Ὁ θεσμὸς τοῦ Ἀκαδημαϊκοῦ Ἀπολυτηρίου, θαυμάσιος στὸ σύνολόν του, ἔπρεπε νὰ μὴ παραβλέψη τὴν λεπτομέρεια αὐτὴ. Ἡ βάσι στὰ Ἑλληνικὰ καὶ τὰ Μαθηματικά ἀποτελεῖ μὴ κάποιον ἐγγύησι γιὰ ἐνα minimum ἐπίπεδο γνώσεων, ὥστε νὰ μὴν ὑπάρχη ἀνάγκη διδασκαλίας τῶν γνώσεων αὐτῶν μέσα στὶς Ἀκαδημίαι, ὅποτε τὰ μαθήματα αὐτὰ θὰ μπορούσαν νὰ ὑπαχθοῦν στοὺς κλάδους ἐξειδικεύσεως, γιὰ ὅσους θὰ τὸ ἐπιθυμοῦσαν. Ἔτσι θὰ εἴχαμε οἰκονομία πολλῶν διδακτικῶν ὥρῶν, γιὰ τὴ διδασκαλία τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσας καὶ Λογοτεχνίας, ποὺ κατὰ τὴ γνώμη μου ὁ λειτουργὸς τῆς Α) βαθμίου Ἐκπαιδεύσεως πρέπει νὰ κατέχη τόσο καλὰ ὅσο σχεδὸν καὶ ἕνας φιλόλογος, γιὰ πρέπει νὰ εἶναι σὲ θέσι νὰ μελετᾷ τὰ κείμενα τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς καὶ τὰ βυζαντινὰ κείμενα — στὸ πρωτότυπο. Μὴ τέτοια ἐξειδίκευσι, ὅπως εἶπαμε παραπάνω, θὰ μπορούσε νὰ χρησιμεύσῃ σὰν βασικὸ ἐφόδιον γιὰ τὴ συνέχισι πανεπιστημιακῶν σπουδῶν στὴ Φιλολογία, γιὰ ὅσους θὰ ἠθελαν νὰ προχωρήσουν παραπέρα.

Ἀναφορικά μὲ τὴ διδασκαλία τῶν Ξένων Γλωσσῶν στὶς Παιδαγωγικὲς Ἀκαδημίες θὰ ἤθελα νὰ προσθέσω μερικὲς σκέψεις μου. Ὅπως εἶναι γνωστὸ οἱ περισσότεροι ἀπὸ τοὺς μαθητὰς τῶν σχολείων Β) βαθμοῦ Ἐκπαιδεύσεως μαθαίνουν μιὰ ξένη γλῶσσα σὲ Ἰνστιτοῦτα Ξένων Γλωσσῶν, ποὺ εὐτυχῶς ἀφθονοῦν σήμερα στὴν πατρίδα μας καὶ ὑπάρχουν καὶ στὶς μικρότερες κωμοπόλεις μας. Ἔτσι ἀρκετοὶ ἀπὸ τοὺς εἰσαγομένους στὶς Παιδαγωγ. Ἀκαδημίες ἔχουν ἀρκετὲς γνώσεις, βάσεις σὲ κάποια ἀπὸ τὶς συνηθέστερα διδασκόμενες στὸν τόπο μας ξένες γλῶσσες, Ἀγγλική, Γαλλικὴ καὶ Γερμανικὴ. Ἐμεῖς, ὅμως, ἀγνοοῦντες τὴν πραγματικότητά αὐτή, τοὺς ὑποχρεώνομε νὰ παρακολουθήσουν τὴν ξένη γλῶσσα ποὺ ἔτυχε νὰ διδάσκεται στὴν Ἀκαδημία καὶ ἀναγκάζομε πολλοὺς ἀπὸ τοὺς σπουδαστὰς νὰ ἐγκαταλείψουν τὴ σπουδὴ τῆς γλῶσσας, ποὺ εἶχαν ἀρχίσει, ἀντὶ νὰ τοὺς διευκολύνωμε νὰ συμπληρώσουν τὶς γνώσεις τους στὴ γλῶσσα αὐτή. Ἀλλὰ καὶ στὶς περιπτώσεις ποὺ παρακολουθοῦν τὴν γλῶσσα ποὺ εἶχαν ἀρχίσει πρὶν εἰσαχθῶν στὴν Ἀκαδημία καὶ τότε ἀκόμη δὲν τοὺς προσφέρομε τίποτε τὸ οὐσιαστικόν, γιατί τοὺς ἐξομοιώνομε μὲ τοὺς ἐντελῶς ἀρχαρίους καὶ τοὺς παρέχομε ἔτσι γνώσεις, ποὺ ἤδη τοὺς εἶναι γνωστὲς. Ἐπειτα καὶ ὁ τρόπος διδ(λ)λας, ὅπως γίνεται σήμερα, δὲν ἱκανοποιεῖ. Ἡ διδασκαλία ξένων γλωσσῶν ἀπαιτεῖ μικρὲς τάξεις τῶν 15-25 μαθητῶν ἐνῶ ἐκεῖ ἔχομε τάξεις τῶν 55 κατὰ μέσον ὄρο σπουδαστῶν. Ἔτσι τὰ ἀποτελέσματα εἶναι πολὺ πενιχρά. Νομίζω λοιπὸν ὅτι τὸ καλύτερο ποὺ ἔχομε νὰ κάμωμε εἶναι νὰ ἐπιτρέψωμε στοὺς σπουδαστὰς μας νὰ φοιτοῦν σὲ ἀναγνωρισμένα Ἰνστιτοῦτα Ξένων Γλωσσῶν, ποὺ εὐτυχῶς ὑπάρχουν σήμερα παντοῦ ὅπου λειτουργοῦν Παιδ. Ἀκαδημίες καὶ νὰ ἀπαιτήσωμε στὸ τέλος τῶν τριετῶν σπουδῶν τους ἕνα ἐπίσημο πιστοποιητικόν, ὕστερα ἀπὸ ἐξετάσεις σὲ ὕλη ποὺ ἐμεῖς θὰ ἔχωμε ἀπὸ πρὶν καθορίσει, ὥστε νὰ εἴμαστε βέβαιοι ὅτι γνωρίζουν ἱκανοποιητικὰ μιὰ ξένη τοῦλάχιστον γλῶσσα. Ἔτσι καὶ τὸ Πρόγραμμα θὰ ἀπελευθερώσωμε ἀπὸ τὶς ὥρες διδασκαλίας ξένων γλωσσῶν καὶ οὐσιαστικώτερα ἀποτελέσματα θὰ ἔχωμε σὲ ὅτι ἀφορᾷ τὴ γνώσι μιᾶς ξένης γλῶσσας ἀπὸ τοὺς σπουδαστὰς. Ἄν ἡ γνώμη μας αὐτὴ δὲν γίνεται ἀποδεκτὴ τότε ἡ μόνη πρακτικὴ λύσι εἶναι νὰ διορισθοῦν στὶς Παιδαγωγικὲς Ἀκαδημίες μόνιμοι καθηγηταὶ τῶν Ξένων Γλωσσῶν (Ἀγγλικῆς, Γαλλικῆς, Γερμανικῆς) — δύο τοῦλάχιστον — κάτοχοι Πανεπιστημιακοῦ πτυχίου ὅπως δὴποτε καὶ μὲ μεταπτυχιακὲς σπουδὲς στὸ ἐξωτερικόν.

Κατόπιν τῶν ἀνωτέρω τὸ Ὁρολόγιο Πρόγραμμα μαθημάτων στὶς Παιδαγωγικὲς Ἀκαδημίες μὲ τριετὴ κύκλο σπουδῶν θὰ μπορούσε νὰ εἶναι περίπου τὸ ἑξῆς:

ΣΥΝ. ὉΡΩΝ ΔΙΔΑΣΚΑΛ.	ΩΡΑΙ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΚΑΘ' ΕΒΔΟΜΑΔΑ										
	Α' ΕΤΟΣ			Β' ΕΤΟΣ			Γ' ΕΤΟΣ			εἰδί-κευσι	
	ΩΡΑΙ	ἐξάμην.		ΩΡΑΙ	ἐξάμην.		ΩΡΑΙ	ἐξάμην.			
	Α'	Β'	Α'	Β'	Α'	Β'	Α'	Β'			
1. Φιλοσοφία (Εἰσαγωγή - Ἱστορία) ..	4	1	—	2	2	2	2	1	1	—	—
2. Κοινωνιολογία ..	1	—	—	—	—	—	—	1	—	2	1
3. Ψυχολογία (Γενική, Παιδαγωγική) ..	7	2	2	2	3	4	2	2	2	2	3
4. Θεωρία τῆς Ἀγωγῆς ..	4	2	2	2	1	1	1	1	1	1	—
5. Ἱστορία τῆς Ἀγωγῆς (μετὰ στοιχείων Σχολικῆς Νομοθεσίας) ..	3½	—	—	—	2	—	4	1½	2	1	—
6. Ἐπαγγελματικὸς Προσανατολισμὸς ..	3	—	—	—	2	2	2	1	2	—	2
7. Φροντιστηριακὰ καὶ -πρακτικὰ ἀσκήσεις εἰς Παιδαγωγικὰ - Ψυχολογίαν ..	3	1	1	1	1	1	1	1	1	1	3
8. Γενικὴ Διδακτικὴ καὶ παρακολούθησι ἐργασίας Προτύπων Ἀκαδημίας ..	3	2	2	2	1	2	—	—	—	—	—
9. Εἰδικὴ Διδακτικὴ - Διδακτικὰ ἀσκήσεις ..	11	—	—	—	3½	—	7	7½	9	6	—
10. Ἑρμηνεία Καινῆς Διαθήκης καὶ Πατρολογία ..	4	1	1	1	1	1	1	2	2	2	2

11. Ἀρχαία Ἑλληνικά (Γραμματ. - Συντακτ.)	4	3	3	3	1	—	2	—	—	—	3
12. Νεοελλην. Γλῶσσα καὶ Γραμματεία	6	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
13. Λαογραφία	1	—	—	—	1	1	1	—	—	—	2
14. Ἀγωγή τοῦ Λόγου	1	—	—	—	1	2	—	—	—	—	—
15. Ἱστορία Πολιτισμοῦ - Γεν. Ἱστορία	3	2	2	2	1	1	1	—	—	—	2
16. Μαθηματικά	2	2	2	2	—	—	—	—	—	—	2
17. Φυσικὴ - Χημεία	3	2	2	2	1	2	—	—	—	—	3
18. Στοιχεῖα Γεωπονίας	3	2	2	2	1	1	1	—	—	—	3
19. Στοιχεῖα Δημοκρατικοῦ Πολιτεύμα- τος καὶ τοῦ Δικαίου	1	—	—	—	1	2	—	—	—	—	—
20. Στοιχεῖα Οἰκονομικῆς	1	—	—	—	—	—	—	1	—	2	—
21. Γενικὴ καὶ Σχολικὴ Ὑγιεινὴ	2	—	—	—	1	1	1	1	1	1	—
22. Μουσικὴ (Ἐνόργανος, Ἐκκλησιαστι- κὴ, Ὡδική)	7	3	3	3	2	2	2	2	2	2	2
23. Τεχνικά	7	3	3	3	3	3	3	1	2	—	2
24. Γυμναστικὴ	6	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
25. Οἰκιακὴ Οἰκονομία (θήλειες)	(4)	(2)	(2)	(2)	(1)	(2)	—	(1)	(2)	—	(2)
Ἄρρενες		30	29	31	33½	32	35	27	30	24	
Σύνολον ὥρων διδασκαλίας											
Θήλειες		32	31	33	34½	34	35	28	32	24	

Δὲν ἐτέθη τὸ μάθημα τῶν Ξένων Γλωσσῶν, γιὰ τοὺς λόγους τοὺς ὁποίους ἀναφέραμε, ἀλλὰ ὑπάρχει περιθώριον ὥρων, ἐὰν πρόκειται νὰ τὸ διδάξουν στὶς Ἀκαδημίαις μίαις μόνιμοι καθηγηταὶ καὶ ὄχι οἱ ἐπὶ ἐπιμισθίῳ. Στὴν περίπτωσι διδασκαλίας τοῦ οἱ περισσότερες ὥρες θὰ τεθοῦν στὸ Α' καὶ τὸ Γ' ἔτος σπουδῶν. Στὴν στήλη «Εἰδίκευσι» ἔχομε βάλει ἀρκετοὺς κλάδους, γιὰ νὰ ἱκανοποιήσωμε ὅσο γίνεται τὰ εἰδικὰ διαφέροντα καὶ τὶς κλίσεις τῶν σπουδαστῶν, ἀλλὰ οἱ ὥρες, ποὺ θὰ ἀπασχοληθοῦν, στὴν Ἀκαδημία μὲ τοὺς κλάδους αὐτοὺς, δὲν πρέπει νὰ ξεπεράσουν τὶς 6, γιὰ νὰ τοὺς μένη καιρὸς καὶ γιὰ ἄλλες ἐργασίες.

Πρότυπα Παιδαγωγικῶν Ἀκαδημιῶν

Ἀπὸ ὅσα εἶπαμε ἤδη, διαγράφεται καθαρὰ καὶ ὁ ρόλος τῶν Προτύπων τῶν Παιδαγωγικῶν Ἀκαδημιῶν. Τὰ Πρότυπα πρέπει νὰ χρησιμοποιοῦνται: α) γιὰ τὴν ἀσκησὶ τῶν σπουδαστῶν στὸν τρόπο διδασκαλίας τῶν μαθημάτων τοῦ Δημοτικοῦ σχολείου, β) γιὰ τὴν ἀσκησὶ τῶν σπουδαστῶν στὴν ψυχολογικὴ παρακολούθησι τῶν μαθητῶν τῶν Προτύπων, γ) γιὰ τὴν μύησι τῶν σπουδαστῶν στὰ ποικίλα προβλήματα ὀργανώσεως καὶ λειτουργίας τῶν σχολείων καὶ δ) γιὰ τὴν ἐπιστημονικὴ ἔρευνα καὶ τὴν δοκιμὴ νέων μεθόδων διδασκαλίας κ.ἄ.

Οἱ διδάσκοντες στὰ Πρότυπα, ὅπως καὶ ὁ Ἰδρυτικὸς Νόμος τῶν Παιδαγωγικῶν προέβλεπε, πρέπει νὰ παίρνουν εἰδικὸ ἐπίδομα 15-25% ἐπὶ τοῦ βασικοῦ τῶν μισθοῦ, γιὰ νὰ ἐνθαρρύνωνται ἔτσι ἀρκετοὶ ἀπὸ τοὺς καλυτέρους ἐκπαιδευτικοὺς πρωτοβάθμιου ἐκπαιδεύσεως νὰ προσέρχωνται στὰ Πρότυπα, ἀφοῦ θὰ εἶναι ὑποχρεωμένοι νὰ παρακολουθοῦν τὶς προόδους τῆς Παιδαγωγικῆς ἐπιστήμης, νὰ κάμνουν οἱ ἴδιοι ἐρευνητικὴ ἐργασία, νὰ θέτουν σὲ δοκιμασίαι νέες μεθόδους διδασκαλίας καὶ ἀγωγῆς καὶ νὰ βοηθοῦν στὰ ἔργα τῆς πρακτικῆς καταρτίσεως τῶν σπουδαστῶν, τόσο στὸν τομέα τῆς Διδακτικῆς, ὅσο καὶ στὸν τομέα τῆς Ψυχολογίας.

Οἱ Βιβλιοθήκες τῶν Παιδαγωγικῶν Ἀκαδημιῶν

Εἶδαμε στὰ προηγούμενα πόσο οἱ Βιβλιοθήκες τῶν Παιδαγωγικῶν Κολλεγίων τῆς Σκωτίας συμβάλλουν στὴν ἐξυπηρέτησι τοῦ ὅλου Προγράμματος καὶ τῶν σκοπῶν τους. Πιστεύω ὅτι καὶ οἱ δικές μας Βιβλιοθήκες πρέπει νὰ ὀργανωθοῦν καὶ λειτουργήσουν κατὰ παρόμοιο τρόπο, νὰ πλουτισθοῦν μὲ πολλὰ συγγράμματα, νὰ ἐνη-

μερώνονται συνεχῶς και νὰ ἔχουν εὐρύχωρες αἰθουσες ἀναγνωστηρίων, γιὰ νὰ μελετοῦν σὲ αὐτὲς οἱ σπουδασταὶ, ἀντὶ νὰ πηγαίνουν σὲ ἄλλες Βιβλιοθήκες — ὅπου ὑπάρχουν τέτοιες — και νὰ χάνουν πολύτιμο χρόνο, χωρὶς νὰ μποροῦν νὰ ἐξυπηρετηθοῦν οὐσιαστικὰ στὴ μελέτη τους, γιὰτὶ οἱ γενικὲς Βιβλιοθήκες δὲν ἔχουν τὰ βιβλία, ποὺ συνήθως ἀναφέρομε στὴ βιβλιογραφία τῶν διαφόρων μαθημάτων, ποὺ διδάσκονται στὶς Παιδαγωγικὲς Ἀκαδημίες. Ἐν μάλιστα γινόταν ὁ συνδυασμὸς νὰ ὑπάρξῃ και συστίτιο στὶς Παιδαγωγικὲς Ἀκαδημίες θὰ μποροῦσαν οἱ σπουδασταὶ νὰ μένουν στὴν Ἀκαδημία και νὰ ἐκμεταλλεύονται ἔτσι τὸ χρόνο κινήσεως γιὰ ψυχαγωγία και μελέτη μέσα στὴ Σχολή τους.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΤΟΜΕΑΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΡΕΥΝΩΝ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΕΠ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Θ. ΠΕΤΣΙΟΣ

Ε.Υ.Δ της Κ.τ.Π
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006